

Снежана С. Стојшин¹
Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет,
Одсек за социологију
Нови Сад (Србија)

314.117:323.1(497.11)"2002/2022"

Оригинални научни рад

Примљен 05/07/2023

Измењен 16/08/2023

Прихваћен 29/08/2023

doi: [10.5937/socpreg57-45345](https://doi.org/10.5937/socpreg57-45345)

ПРОМЕНЕ У НАЦИОНАЛНОЈ СТРУКТУРИ СТАНОВНИШТВА СРБИЈЕ ПОЧЕТКОМ 21. ВЕКА²

Сажетак: Основни циљ рада јесте анализа националне структуре становништва Србије према Попису 2022. године и промена које су се догодиле од почетка 21. века (Попис 2002. године) до данас (Попис 2022. године). У истраживању се полази од претпоставке да није дошло до значајнијих промена у националној структури становништва Србије у односу на претходна два пописа (2002. и 2011), али да је на нивоу општина могуће уочити неке разлике. У посматраном периоду број становника Србије смањено се за 850.998 становника. Анализа података показала је да је код скоро свих етничких група у посматраном периоду примећено смањење броја припадника. Повећао се број припадника бошњачке, ромске, албанске и руске националности. Све етничке групе су старије у односу на претходне пописе.

Кључне речи: национална структура становништва, Србија, методологија пописа, Попис 2022

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Подаци званичне статистике о карактеристикама етничке структуре становништва почивају на анализи етничких обележја: националне припадности, матерњег језика и вероисповести. Ови подаци не спадају у основне демографске податке о становништву, попут пола, старости, школске спреме, већ у додатна обележја, те свака држава одлучује да ли ће, и на који начин, прикупљати податке о националној структури становништва. У земљама ЕУ концепти прикупљања података о националности су различити, а у зависности од карактера прикупљених идентитетских података у пописима становништва, Симон (Simon, 2007) издваја три типа европских држава: државе центри у којима се прикупљају подаци о земљи рођења (ЕУ 15 – без

¹ snezanas@ff.uns.ac.rs

² Део рада је резултат рада на пројекту „Међународне миграције студената у контексту Србије и (ре)конструкција идентитета: Кључна питања и елементи за јавне политике“, који у оквиру Програма *Игенитијетии* финансира Фонд за науку Републике Србије.

држава Северне Европе и Турска); државе мозаици у којима се прикупљају подаци о националној/етничкој припадности и језику (Балтичке државе, Централна и Источна Европа и Балкан); постмиграционе, мултикултуралне државе у којима се прикупљају подаци о етничкој припадности, религији и земљи рођења родитеља (Уједињено Краљевство, Република Ирска, Холандија, скандинавске државе) (Simon, 2007). На пример, у Француској се подаци прикупљају на основу презимена, географског порекла или претходног држављанства, у Немачкој се подаци о етничком пореклу и раси прикупљају на основу миграционог порекла, а у Словачкој се етницитет, језик, религија и национална припадност преклапају и уједињени су у концепту националности (Farkas, 2017, str. 11–12). У Шведској се националност посматра кроз „политички коректан термин“ – шведско и страно порекло, док се појам расе не помиње јер упућује на расизам (Isto, str. 13).

У земљама у којима се прикупљају подаци о националној припадности потребна је прецизност у тумачењу ових података, нарочито у друштвима хетерогеног етничког састава, јер се на основу закључака о етничкој структури становништва постављају различита питања, попут оних о правима мањинских заједница, суверенитета, различитих видова дискриминације и могућности очувања различитости. Значај проучавања ове теме огледа се у чињеници да је етничка хетерогеност веома важан чинилац „друштвене стварности савремене Србије јер поред већинске националности, ту живе и бројне националне мањине изразито диференциране према демографском развоју, социоекономским и културно-цивилизацијским карактеристикама, религији, територијалном размештају, националној еманципацији и политичкој организованости“ (Raduški, 2010, str. 249). При објашњењу методологије Пописа 2022. године у Србији, у књизи 1 о националној структури, наводи се да су подаци о националности „релевантни (су) за сагледавање бројности и територијалне дистрибуције етничких заједница, њихових демографских, образовних, друштвено-економских и других карактеристика, као и за дефинисање и реализацију бројних стратегија и политика за унапређење положаја националних мањина“ (RZS, 2023, str. 8), те се тиме објашњава значај прикупљања ових података. Дакле, различите социодемографске карактеристике националних група чине основу за доношење различитих мера у популационој, миграторној, мањинској, образовној политици и другим политикама и стратегијама, а ништа мање нису битне ни за израду пројекција становништва Србије (Raduški, 2013; Marković Krstić, 2021). Просторна расподела становништва Србије према националности уобичајено изазива велико интересовање како стручне и научне јавности, тако и великог дела јавног мњења, нарочито након распада СФРЈ који је, између осталог, условљен управо етничким разликама. Показатељ великог интересовања за податке о националној припадности је и податак да се након пописа становништва прво објављују подаци о националној структури.

У складу са наведеним, постављен је и основни циљ рада, анализа резултата Пописа 2022. године и праћење промена у структури становништва Србије према националности у прве две деценије 21. века, анализом и поређењем података пописа 2002, 2011. и 2022. године.

***

На кретање броја припадника неке етничке групе делују различити демографски и друштвени фактори, чије је деловање испреплетано, те се не могу одвојено посматрати. На промене у националној структури посебно делују чиниоци, као што су: етнодемографска кретања, односно природно кретање становништва, наталитет и морталитет и миграције, а поред њих, за Србију, али и друге балканске земље, значајни су: етнонационални, историјски и културни процеси, као и промене у националном опредељењу (Marković Krstić, 2021; Raduški, 2010; Bobić, 2007). Од суштинског значаја је то што је реч о слободној изјави појединаца, а то подразумева слободно опредељење у изјашњавању. Субјективно опредељење додатно отежава праћење промена у кретању броја различитих етничких група. Исто тако, примена субјективног критеријума одређења националности намеће питање о преиспитивању квалитета и могућности употребе ових података у научним истраживањима, али и у сфери културног, економског и целокупног друштвеног живота (Knežević, 2022, str. 126).

Изузетно илустративан пример слободног опредељења појединаца у изјашњавању о националности свакако је број Југословена у бившим републикама СФРЈ. Наиме, највећи удео Југословена у Србији, „етничке групе“ о којој се подаци о бројности прикупљају тек од 1971. године³, забележен је пописима 1981. године – 4,7% (441.941) и 1991. године – 4,1% (320.168). Након тога, распад Југославије утицао је на смањење њиховог броја. „Промене етничке структуре су нарочито изражене након завршетка ратних сукоба“ (Penev, 2012, str. 1537), што се показало и у овом случају. Тако је после свих друштвених и политичких промена⁴, Пописом 2011. године у Србији у укупном броју становника забележено свега 0,3% Југословена (23.303) (RZS, 2023, str. 12–13). Како су Југословени у Србији према Попису 2002. године имали нижу просечну старост од већине других етничких група, јасно је да је реч о промени у изјашњавању, што је утицало на кретање броја припадника.

Поред субјективног схватања националног идентитета и слободног изјашњавања, у прецизном праћењу промена у националној структури становништва проблем представљају и процеси асимилације, етничке мимикрије⁵ или етничког трансфера (Penev, 2012; Marković Krstić, 2021; Knežević, 2007). Илустративан пример етничке мимикрије представљају промене у броју Рома и њиховом уделу у укупном броју становника, а Радовановић и Кнежевић (2014) наводе да се основни разлози мимикрије Рома налазе „у искуствима историјске прошлости, културолошким чиниоцима, образовању, сиромаштву, заостајању у формирању политичких и културних организација, па и у непостојању државе матице“ (Radovanović & Knežević, 2014, str. 31). Иако су млада популација коју карактерише висок природни прираштај, претпоставља се да је основни разлог мимикрије, односно вољне асимилације у друге националности, дискриминација према њима (Radaški, 2013). Видне осцилације у бројности између

³ О промени класификација националности (народности) до 2002. године види: Mrden, 2002.

⁴ Крај Југославије „проглашен“ је 4. фебруара 2003. године када је и усвојена Уставна повеља државне заједнице Србија и Црна Гора.

⁵ Кнежевић наводи да „феномен ‘етничке мимикрије’ којом Роми желе да се наивно реше своје социјално запуштене егзистенције, значајно доприноси промени става при декларисању етничке припадности Рома од пописа до пописа“ (Knežević, 2007, str. 86).

пописа, поред Рома, ни код Влаха се не могу објаснити само демографским факторима (природни прираштај и миграције), већ променама у националној самоидентификацији (Raduški, 2023). Изјашњавање по питању националности за Рома и Влахе јесте „константно правило етничке мимикрије“ (Knežević, 2017, str. 450).

Данашњи број и размештај националности на простору Србије, али и бивших република СФРЈ, последице су међусобног деловања бројних друштвених и историјских фактора, попут: смена политичких режима, ратова, бројних одсељавања избеглица, која су неретко имала карактер правог егзодуса, а затим и досељавања великог броја избеглица, великих економских криза, либерализације тржишта рада и других узрока (Penev, 2012; Radovanović, 2005; Raduški, 2010; Raduški, 2023). Ови процеси нису карактеристични само за Србију већ и за већину земаља на Балкану, где се и даље велика пажња посвећује националним структурама становништва.

У овим земљама у последњој деценији 20. века догодиле су се друштвене и политичке промене (Merkel, Kollmorgen, Wagner, 2019; Stojadinović, Matić, 2009; Brainerd, 2009; Penev, 2012; Lazić, 2011) које су имале утицаја и на етничку структуру становништва тих земаља, а подаци о националним структурама становништва и даље су веома тражени. У бившим југословенским републикама прикупљају се подаци о националности, а структуре становништва према овом критеријуму могу се класификовати у три групе: етнички све хомогеније становништво има Хрватска, Северна Македонија и Србија су етнички хетерогене са једном етничком групом која у укупном броју становника има више од 50%, док у Босни и Херцеговини⁶ и Црној Гори постоји релативно већинско становништво (DZSH, 2021; BHAS, 2019; Makstat 2021; Monstat, 2011).

МЕТОДОЛОШКЕ НАПОМЕНЕ

Основни циљ рада је анализа националне структуре становништва Србије према резултатима Пописа 2022. године, као и праћење промена у структурама становништва према националности у прве две деценије 21. века у Србији, анализом и поређењем података добијених пописима 2002, 2011. и 2022. године.

Дакле, временски оквир рада покрива период од 2002. до 2022. године, односно период у којем су урађена три пописа становништва у 21. веку. Просторни обухват анализе националне структуре становништва представља територија Републике Србије. Према пописима 2022. и 2011. године подаци су исказани за статистичко-територијалне целине на три нивоа (Србија – север и Србија – југ; региони; области), али смо се због упоредивости података са подацима Пописа из 2002. године, одлучили за методологију овог пописа у којем су подаци исказани за три микроцелине (централна Србија, Војводина и Косово и Метохија⁷). Подаци су у књигама пописа

⁶ У БиХ су према последњем тамошњем попису 2013. године Бошњаци ипак имали апсолутну већину – 50,1% (BHAS, 2019).

⁷ Треба напоменути да подаци о КиМ постоје (о чему ће бити речи нешто касније), али да их Републички завод за статистику не признаје, те се због тога анализа у раду односи само на територију Србије без Косова и Метохије.

исказани по општинама, али постоје и на нивоу насеља. Квантитативна анализа урађена је на објављеним подацима Републичког завода за статистику Србије [РЗС].

Дакле, основни извори података о националној структури становништва Србије, који су коришћени у раду, јесу статистички извори података Републичког завода за статистику прикупљени поменути пописима. Разлика у класификацији националности према пописима била је мала, али није занемарљива. У Попису 2002. године постојао је 41 национални модалитет, а 2011. године – 45 (у класификацију националности 2011. укључени су: Јермени, Шопа, Торлаца и Бањаша. Бањаша су већ у Попису 2022. године укључени из класификације). У Попису из 2022. године постојала су 44 модалитета националне припадности, регионално опредељење и група у коју су сврстане остале националности (RZS, 2023; RZS, 2012; RZS, 2003)⁸.

Проблем у анализи и поређењу података представља и неједнак временски интервал који је протекао између два суседна пописа, али много већи проблем у сагледавању промена у националној структури Србије представља то што ниједан од пописа у којима су прикупљени подаци који се анализирају у раду (2002, 2011. и 2022. године) није обављен на територији целе Републике Србије. За Попис 2002. године објављени су „резултати пописа о националној или етничкој припадности сталног становништва централне Србије и АП Војводине“ (RZS, 2003, стр. 4). Попис 2011. године такође није имао потпун обухват становништва Србије, јер није спроведен на територији АП Косово и Метохија, док је у општинама Бујановац и Прешево „забележен (је) смањен обухват јединица пописа услед дојкота од стране већине припадника албанске националне заједнице“ (RZS, 2012, стр. 3) (Табела 1). Ни 2022. године „на територији јужне српске покрајине нису постојали услови за спровођење пописа“ (RZS, 2023, стр. 12), те је попис спроведен само на територији Војводине и централне Србије.

Поред тога што Попис 2022. године, као ни претходна два, није обухватио становништво на целокупној територији Републике Србије, након прикупљања података 2022. године примећено је знатно повећање броја становника за које не постоје подаци о националности. Наиме, реч је о колони „Непознато“ у којој је приказан „укупан број лица за која није прикупљен одговор на питање о националној припадности, или је добијен одговор који не представља изјашњавање о националној припадности“ (RZS, 2023, стр. 14). Овде је укључен и број лица за која су подаци преузети из административних извора, али који не садрже податке о националној припадности (RZS, 2023, стр. 13)¹⁰.

У пописима 2002. и 2011. године било је око 1% непознатих (Табела 1), а у Попису 2022. године чак 4,8%. Наравно, већ је речено да изјашњавање становника према

⁸ Наравно, овде треба напоменути да то није само 44 модалитета, већ да се и у групи „остали“ налазе бројне националности са врло малим бројем припадника.

⁹ Уколико су се изјаснили као Марсовац, Џедај, Ванземаљац, Хобит, Вилењак, Пингвин и слично.

¹⁰ Највеће уделе непознатих у укупном броју становника једне општине имају београдске општине Савски венац 15,9%, Стари град 12,5%, Врачар 9,7%, Звездара 8,8%, Палилула 8,7%. Међу осталим општинама у Србији са највећим уделом непознатих истичу се Мајданпек са 12,3%, Жабари 11,2% и Неготин 8,4% (RZS, 2023а).

националности није обавезно и да је у питању субјективни доживљај, односно променљива карактеристика, али се ипак постављају различита питања. Пре свега, због чега је забележен тако велики број „непознатих“, а затим и колико то утиче на кретање броја припадника различитих етничких група и да ли је територијално условљен.

Прво, одговор на питање зашто је број непознатих знатно већи од броја у претходна два пописа налази се, између осталог, у податку да је у ову групу „импутирано“ 211.947 лица која су пописана на основу података из административних извора, а за које не постоје подаци о националности (RZS, 2023). Исто тако, с обзиром на то да подаци о националности нису обавезни, претпоставља се и да је недавањем одговора на ово питање, или давањем одговора попут: Марсовац, Хобит или нешто слично, један део становника исказао незадовољство политичким или економским стањем у Србији. Ипак, чини се да ово није карактеристично само за Попис 2022. године, већ за све послератне пописе у којима су ови подаци прикупљани према субјективном критеријуму етничке самоидентификације.

Друго, да бисмо дали одговор на питање колико висок удео непознатих утиче на кретање броја припадника етничких група, у Табели 1а дат је прорачун удела припадника етничких група у укупном становништву Србије без непознатих. На овај начин израчунати удели етничких група у становништву Србије (без непознатих) показују да постоје приметне разлике у висини удела одређених етничких група. Наиме, највећа разлика примећује се у уделу Срба у укупном становништву, чак 4,1%. Удео Срба у укупном броју становника 2022. године је 80,6% (RZS, 2023), а у укупном броју становника без непознатих је 84,7%¹¹. Уколико рачунамо удео осталих етничких група у становништву за које је позната националност¹², види се да је удео већи за по 0,1 процентни поен код Мађара, Бошњака и Албанаца, али и код неизјашњених становника. Ово су уједно и најбројније групе у структури становништва према националности. Код мање бројних етничких група удели су углавном исти као и у укупном броју становника са непознатима. Дакле, види се да са порастом броја непознатих и њиховог удела у укупном броју становника, расте број етничких група чији се удели разликују у ова два начина рачунања. Највећи број националности чији се удели разликују забележен је управо Пописом 2022. године, када је и удео непознатих највећи.

Инсистирање на пажљивом рачунању удела има основу у томе да се подаци могу различито тумачити, рецимо тврдити да је удео Срба, или неке друге етничке групе, смањен у односу на раније пописе, а из наведеног примера видимо да зависи и од начина рачунања и тумачења података. Ови подаци пре свега показују да је у

¹¹ Разлика у уделима ове националне групе је мање приметна када је удео непознатих био мањи. Наиме, уколико се удео Срба израчунава у укупном броју становника, 2002. године износио је 82,9%, 2011. 83,3% док је 2022. године удео Срба у укупном броју становника био 80,6%. Међутим, када се удео Срба израчуна у укупном броју становника за које је позната национална припадност (ту су и неизјашњени и неопредељени којих у последња три пописа има између 1,5% и 2,3%), удео припадника српске националности износи 2002. године – 83,7%, 2011. – 84,3%, док је 2022. тај удео 84,7% (Табела 1) (RZS, 2003, 2012, 2023).

¹² У Табели 1а израчунати су удели националних група у укупном броју становника (без становништва чија је националност непозната). Удели који се разликују од удела етничких група, израчунатих у укупном броју становника без непознатих, означени су италиком.

анализи и тумачењу кретања броја становника неке националне групе потребна велика опрезност, јер закључивање о смањењу броја припадника, нарочито националних мањина, без дубље анализе уз све недостатке пописа, није научно оправдано.

НАЦИОНАЛНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА СРБИЈЕ У 21. ВЕКУ

Према последњем попису 2022. године у Србији живи 6.647.003 становника. Од почетка 21. века, тачније од Пописа 2002. године до Пописа 2022, број становника у Републици Србији смањен је за 850.998 становника.

На почетку 21. века, у првом међупописном периоду између 2002. и 2011. године број становника смањен је за 311.139 (RZS, 2012; RZS, 2003). У овом периоду за скоро све националности забележени су негативни трендови који су проузроковали опадање броја и удела у укупном становништву Србије „изузев код Рома, Бошњака, Муслимана и неких бројчано мањих етничких скупина (Горанци, Немци, Руси...) које су забележиле повећање“ (Raduški, 2013). И у наредном међупописном периоду, од 2011. до 2022. године, број становника се смањо за чак 539.859 становника (RZS, 2023; RZS, 2012). Смањење становништва било је присутно и код већине етничких група.

У наредним редовима биће детаљније образложене карактеристике националне структуре становништва Србије према последњем попису, као и промене које су забележене од почетка овог века.

Иако је у званичној статистичкој номенклатури националности у Србији Пописом 2022. године издвојено 44 нације, у књизи 1 Републичког завода за статистику представљена је структура становништва према националној припадности за 21 етничку заједницу, које имају више од 2.000 припадника (RZS, 2023, стр. 3)¹³, док су етничке групе са мање од 2.000 припадника сврстане у остало¹⁴. Више од 2.000 припадника имају Срби (укупно 5.360.239), Албанци (61.687), Бошњаци (153.801), Бугари (12.918), Буњевци (11.104), Власи (21.013), Горанци (7.700), Југословени (27.143), Мађари (184.442), Македонци (14.767), Муслимани (13.011), Немци (2.573), Роми (131.936), Румуни (23.044), Русини (11.483), Руси¹⁵ (10.486), Словаци (41.730), Словенци (2.829),

¹³ У даљој анализи нису помињане све групе издвојене у књизи 1, већ смо анализирали бројније групе становништва, односно оне које имају удео већи од 1% у укупном становништву Србије. Издвојене су и етничке групе код којих су примећене значајније разлике у промени броја становника, а имају удео мањи од 1% (нпр. Југословени), или у некој општини чине већинско становништво (нпр. Албанци и Словаци). Разлике у анализираним националностима су видне и на нивоу централне Србије и Војводине, пошто неке етничке групе скоро и да не постоје у Војводини (нпр. Власи) и обрнуто.

¹⁴ У остале су сврстани Аустријанци, Ашкалије, Белгијанци, Грци, Данци, Египћани, Енглези, Италијани, Јевреји, Јермени, Кинези, Норвежани, Пољаци, Торлаци, Турци, Финци, Французи, Цинцари, Швајцарци, Швеђани, Шоци, Шокци и остале националности, односно оне које се не налазе међу ова 44 национална модалитета.

¹⁵ Број Руса се знатно повећао од Пописа 2002. године, када је забележено 2.588 припадника ове националности, до 2022. године када их је забележено 10.486 (RZS, 2023). Претпоставља се да је на повећање броја Руса делимично утицало досељавање услед рата између Русије и

Украјинци (3.969), Хрвати (39.107) и Црногорци (20.238). У просеку мање од 1.000 припадника по заједници имале су 23 етничке заједнице са укупно 21.643 становника, док се 11.929 изјаснило у смислу регионалне припадности. Уставно право да се не изјасни, искористило је 136.198 грађана Србије, док за 322.013 становника није била позната националност ([Табела 1](#)) (RZS, 2023).

Анализа података о националној припадности 2022. године извршена је на територији Републике Србије без Косова и Метохије, и уколико се посматрају подаци прикупљени само за територију Војводине и централне Србије, без КиМ, можемо рећи да је Србија релативно етнички хомогена држава¹⁶ јер 80,6% укупног становништва чине Срби. Удео Мађара у укупном броју становника је 2,8%, а Бошњаци 2,3% док Роми имају 2,0% у укупном броју (RZS, 2023) ([Табела 1](#)). Остале националности имају мање од 1%¹⁷.

Међутим, укључујући податке о становништву друге српске покрајине, у којој попис није спроведен, а у којој према проценама 2021. године живи 1.773.971 резидентно лице¹⁸, Република Србија (са Косовом и Метохијом 8.420.974 становника) етнички је хетерогена држава са 63,6% Срба, 21,1% Албанаца и 2,2% Мађара (RZS, 2023; ASK, 2023a)¹⁹. Међу осталим националностима, чији број прелази 100.000, налазе се Бошњаци и Роми.

***

У укупном становништву Србије, Срби су најбројније становништво (5.360.239) и према Попису 2022. године имају највећи удео (84,7%) ([Табела 1a](#)). Апсолутни број Срба мањи је сваког пописа, 2002. године било је 6.212.838 Срба, а 2011. године 5.988.150 (RZS, 2023; RZS, 2012; RZS, 2003). Срби су апсолутно већинско становништво у 88,1% општина у Србији, а релативно већинско становништво имају у 2,5%

Украјине, а могућа је и промена у изјашњавању у односу на попис пре поменутог рата. Детаљније анализе и истраживања могли би да укажу на тачност ове претпоставке.

¹⁶ Радушки наводи скалу етничке хомогености Руже Петровић (1983) на монолитни састав (када једна етничка група чини преко 90%), наглашено хомоген састав (80%–89%), нижа хомогеност, тј. нижа хетерогеност (70%–79%), виша хетерогеност (60%–69%) и врло висока хетерогеност становништва (50%–59%), напомињући да се ове вредности могу мењати у зависности од бројчаних односа етничких група (Raduški, 2010, str. 250).

¹⁷ У групи националности чији удео не прелази 1% најбројнији су Албанци 0,9%, затим Словаци и Хрвати са по 0,6% у укупном броју становника (RZS, 2023).

¹⁸ Као извор података коришћена је Агенција за статистику Косова (ASK). Према подацима ове Агенције за 2011. годину, на територији Косова и Метохије живи 1.616.869 Албанаца (91,1% у укупном броју становника Покрајине) и само 25.532 припадника српске националности, односно 1,4%, док 7,5% становништва чине остали (Турци, Бошњаци, Роми...) (ASK, 2023). И 1991. године Албанци су представљали већинско становништво са уделом од 81,6% (Raduški, 2001).

¹⁹ Треба навести да је поменути „попис“ 2011. године, који је на КиМ извршила поменута Агенција (ASK, 2023a), дојкотовало скоро целокупно српско становништво на северу покрајине, те ове податке треба анализирати са дозом опреза, јер то нису званични подаци пописа. Последњи попис у којем је, претпоставља се, пописано целокупно становништво КиМ, спроведен је 1991. године. На КиМ је живело 1.956.196 становника, од којих је 9,9% (194.190) Срба и 81,6% (1.596.072) Албанаца (SZS, 1992).

општина (Карта 1). Најмањи удео Срба забележен је у општинама Тутин (2,1% Срба у укупном броју становника општине), Прешеви (4,8%) и Кањижи (7,2%) (RZS, 2023).

Анализа података добијених у посматраном периоду између пописа 2002. и 2022. године, указује, поред Срба, на смањење броја припадника свих етничких група, осим Рома, Бошњака, Албанаца и Руса.

Роми су „најраспршенија“ етничка група у Србији, пошто нису концентрисани ни у једном делу Србије, као на пример Мађари, Бошњаци, Албанци и други, о чему ће касније бити речи (Карта 1). Од укупног броја Рома 31,0% живи у Војводини (2,4% у укупном броју становника покрајине), а 69,0% у централној Србији (1,9% у укупном становништву ЦС). У скоро свим општинама у Србији ова етничка група учествује са одређеним уделом, али је нешто већи удео у општинама југоисточне Србије. Највећи апсолутни број Рома забележен је у Лесковцу (6.700) и Нишу (5.803) (RZS, 2023). Ипак, њихов удео у укупном становништву општина највећи је у општинама Бојник (19,9%), Бела Паланка (14,8%), Сурдулица (12,3%), Житорађа (9,0%), Владичин Хан (7,5%) (RZS, 2023). Повећање укупног броја Рома, +23.743 становника ромске националности у посматраном периоду, и поред за њих карактеристичне етничке мимикрије, условљено је релативно високим стопама наталитета и ниским стопама морталитета (Raduški, 2013; Penev, 2012; Radovanović & Knežević, 2014), јер су популација која је према Попису 2002. године била најмлађа са просечном старошћу 27,5 година, а сада су у просеку стари 30,6 година (RZS, 2004; RZS, 2023a).

Исти фактори довели су и до повећања броја Бошњака (+17.714), који су у просеку стари 36,5 година, а њихов удео у укупном броју становника Србије у посматраном периоду повећао се са 1,8% на 2,4% (RZS, 2004; RZS, 2023). Бошњаци су као националност уведени тек 2002. године „раздвајањем“ Муслимана на Бошњаке и Муслимане. Повећање броја Бошњака, а смањење броја Муслимана у посматраном периоду, превасходно је резултат промена у изјашњавању, јер све више Муслимана 2011. и 2022. прихвата назив Бошњак. Ово је видљиво и у анализи кретања броја Муслимана, наиме Пописом 1991. године у Србији је живело 180.222 Муслимана, а само једанаест година касније, према Попису 2002. године, само 19.503 припадника ове етничке групе. Истим пописом забележено је 136.087 „новонастале“ етничке групе Бошњака. Ова промена у изјашњавању последица је политичког деловања Странке демократске акције (СДА)²⁰ и на територији Србије, али и Црне Горе, када су од 1991. године покренули акцију: да су Бошњаци, да говоре бошњачким (босанским) језиком и да су исламске вероисповести, обраћајући се Муслиманима на југу Србије (Dimitrova, 2001). Након тог значајног пада броја Муслимана 2002. године, број се 2011. године незнатно повећао на 22.301, док се 2022. године смањио на 13.011, али је удео остао исти (Табела 1).

Према Попису 2022. године скоро три пута је мањи број Црногораца (са 69.049 смањио се на 20.238), и то услед промене изјашњавања о етничкој припадности, али и повећања просечне старости Црногораца у Србији са 40,9 на 50,7 (RZS, 2004; RZS, 2023a). Број Југословена у посматраном периоду смањио се са 80.721 (2002) на 23.303

²⁰ После оснивања 1990. године, Странка демократске акције (СДА) радила је на проналажењу муслиманског идентитета у националном смислу, те је „на крају поново“ (Selimović, 2001, str. 179) дошла до појма Бошњаци (Selimović, 2001).

(2011), али се затим повећао на 27.143 (2022). Ово повећање у периоду између два последња пописа могло би се приписати томе да су се млади чешће одлучивали за промене у изјашњавању, а последица је поменуто „нагло старење“ које није чисто демографски узроковано. Наиме, Југословени, поред осталих наведених фактора, бележе и највећи „скок“ просечне старости са 39,2 на 56,5 година (RZS, 2004; RZS, 2023a). Можемо рећи да се њихов број смањује са порастом времена које је прошло од распада СФРЈ и СРЈ, а тиме расте и њихова просечна старост.

У овом периоду од двадесет година, преполовио се број Влаха са 40.054 на 21.013, а поред етничке мимикрије велики значај на смањење броја имали су неповољни трендови у природном кретању, јер се, између осталог, просечна старост повећала са 47,3 на 55,5 година што их чини једном од најстаријих група у Србији (RZS, 2004; RZS, 2023a).

***

Национална структура становништва разликује се у централној Србији и Војводини.

У централној Србији је етнички хомогено становништво пошто већинску групу чине Срби са уделом од 85,5% у укупном становништву (Табела 2), односно 89,5% (удео у укупном становништву за које је позната национална припадност [Табела 2a]). Од почетка 21. века до данас, број Срба у централној Србији смањен је за 721.577 становника (RZS, 2023; RZS, 2003), просечна старост Срба у овом делу Србије је 44,6 година, што је за 3,8 година више него према Попису 2002. године (RZS, 2023; RZS, 2003). Разлог смањења апсолутног броја Срба треба тражити у све већој просечној старости становништва (што важи за све етничке групе), константном негативном природном прираштају, негативном миграционом салду и другим друштвеним факторима.

Српског становништва има више од 80% у 107 општина, све су на подручју централне Србије, где се за двадесет посматраних година смањио апсолутни број, али најчешће не и удео Срба у укупном становништву тих општина. У Војводини нема ниједне општине са више од 90% припадника једне националности, док је у централној Србији 68 таквих општина (RZS, 2023) (Табела 5).

У свега неколико општина централне Србије Срби имају удео између 60% и 80% у укупном броју становника тих општина, а у три општине је српско становништво релативно већинско (Пријепоље, Бач и Бечеј) (Карта 1). Према подацима Пописа 2022. године, најстарије становништво у општинама где Срби чине већинско становништво има Црна Трава где је просечна старост становништва 56,4 године, а затим Гаџин Хан (53,2), становништво општине Рековац (51,5) и Сврљиг (51,0). Око 50 година је просечна старост становништва и у неколико општина на истоку Србије. У Неготину је просечна старост 50,4, Кучеву 50,7, Жагубици 50,0, Кладову 49,8, Голупцу 49,9 (RZS, 2023a).

У централној Србији, осим Срба, Бошњаци учествују са уделом од 3,3%, Роми 2%, Албанци 1,3%, док остале етничке групе имају удео мањи од 0,5% (Табела 2a). У односу на први попис у 21. веку, 2002. године, у централној Србији је дошло до повећања (и апсолутног и релативног) само код Бошњака и Рома. Број припадника свих осталих етничких група и њихов удео у укупном становништву се смањио (Табела 2 и Табела 2a).

Одређене националности углавном живе на територији централне Србије: 99,5% од укупног броја Бошњака, 96,9% од укупног броја Албанаца, 91,3% Бугара и чак 99,1% Влаха (RZS, 2023). Ове националности „имају изразиту концентрацију и етничку доминацију у пограничним деловима земље па питање њиховог статуса и територијално-политичког организовања даје посебну тежину и значај мањинском питању“ (Raduški, 2010, str. 250). Дакле, за ове етничке групе карактеристична је просторна етничка хомогенизација.

Албанско становништво има апсолутну већину у општини Прешево у којој Албанци чине 93,7% од укупног броја становника те општине (RZS, 2023). У Прешеву удео Албанаца 2022. године износи 93,7%, а 2002. године био је за 4,6 процентна поена мањи (Карта 1). У Бујановцу већинско становништво такође чине Албанци (62,0%), а њихов удео се од 2002. године у овој општини повећао за 7,3 процентна поена (RZS, 2023; RZS, 2003). Од укупног броја Албанаца у Србији, 90,5% живи у ове две општине.

У југозападном делу, у Санџаку, концентрисани су Бошњаци и Муслимани (Карта 1), а општина са бошњачким већинским становништвом је Тутин у којем Бошњаци имају удео од 92,0% у укупном броју становника општине. У Тутину је удео Бошњака у току ових двадесет година смањен за 2,2 процентна поена (RZS, 2003). У општини Нови Пазар у посматраном периоду удео Бошњака повећао се са 76,3% на 79,8% у укупном становништву општине. Бошњаци имају већинско становништво и у Сјеници, 73,3%, а њихов удео се током двадесет година у овој општини није мењао (RZS, 2023; RZS, 2003). Од укупног броја Бошњака у Србији у ове три општине (Тутин, Нови Пазар и Сјеница) живи 86,7% припадника ове националности.

Најмлађе становништво имају управо општине са већинским бошњачким становништвом: Тутин (34,6 година), Нови Пазар (36,3) и Сјеница (39,3), и албанским становништвом: у Прешеву је просечна старост 37,6, а у Бујановцу 38,8 година (RZS, 2023а).

У источној Србији концентрисани су Бугари и Власи. Бугари имају апсолутно већинско становништво у општини Босилеград 67,2%, док у Димитровграду са 45,6% чине релативно већинско становништво. Удео Бугара је у општини Димитровград 2002. године износио 49,7% (RZS, 2023; RZS, 2003). Од Пописа 2002. године удео Бугара у општини Босилеград смањено се за 3,6 процентна поена, а удео Срба мањи је за 0,3 процентна поена (RZS, 2003). Просечна старост Бугара у централној Србији повећала се са 48,4 на 54,4 године (Табела 4). Власи су концентрисани на истоку Србије, а највећи удео од укупног броја Влаха живи у општинама Бор (21,3%), Петровац на Млави (13,7%), Кучево (9,2%), Неготин (8,4%), Бољевац (7,8%), Жагубица (7,2%) и општини Зајечар (7,0%), међутим ни у једној општини Власи нису већинско становништво (RZS, 2023).

У односу на Централну Србију становништво Војводине је хетерогеније. Војводина има бимодалну етнонационалну структуру у којој преовлађују две националности, Срби и Мађари, са преко три четвртине укупног становништва покрајине (Raduški, 2010). Већинско становништво су Срби, чији се апсолутни број за двадесет посматраних година смањено за 131.022 становника (RZS, 2023; RZS, 2003). Ипак, удео 68,4% у укупном броју становника Покрајине, или 71,4% у укупном познатом становништву, већи је од удела 65,0%, односно 65,8%, колико је износио 2002. године. Просечна старост Срба који живе у овој покрајини повећала се за 4,1 годину, али

Срби у Војводини (43,5) су у просеку за годину дана млађи од Срба у централној Србији (44,6) (RZS, 2023a; RZS, 2004).

Етничке групе које у највећем броју живе на територији Војводине, према Попису 2022. године (RZS, 2023), попут Словака (4,6% у ЦС, а 95,4% у Војводини), Румуна (15,0% у ЦС, а 85,0% у Војводини), Русина (2,4% у ЦС, а 97,6% у Војводини), Буњеваца (1,4% у ЦС, а 98,6% у Војводини) и Мађара (само 1,1% је у ЦС, а 98,9% у Војводини), „остариле“ су у просеку за пет година (Табела 4; Табела 4а).

Удео Мађара, који чине другу етничку групу по величини на нивоу Републике Србије и Војводине, смањено се са 14,3% на 10,5%, а за двадесет година њихов број је мањи за 107.886 становника. Највећа концентрација Мађара је на северу Војводине (Карта 1), а апсолутну већину имају у општинама Кањижа, Сента, Ада, Бачка Топола и Мали Иђош. Чока је једина општина у којој Мађари имају релативну већину (44,8%). У ових шест поменутих општина, рачунајући и Суботицу, живи 54,6% од укупног броја Мађара у Србији, што јасно показује њихову концентрацију на северу Војводине.

У Кањижи, у којој је 83,1% становништва мађарске националности, у периоду између пописа 2002. и 2022. године, удео Мађара смањено се за 3,5 процентна поена. Смањено се удео Мађара и у другим војвођанским општинама у којима је апсолутно већинско становништво мађарске националности: у Сенти је 2002. године било 80,5%, а 2022. године 75,7% Мађара; у Ади је њихов удео у овом периоду смањено за 3,9 процентна поена, у Бачкој Тополи за 3,2, а у Малом Иђошу за 4,9 процентна поена (RZS, 2023; RZS, 2003). У неким општинама где је већинско становништво мађарске националности, мањи је и удео Срба: за 1,2 процентна поена у Ади, за 0,3 у Кањижи, а у Сенти се повећао за 1 процентни поен (RZS, 2023; RZS, 2003).

Етнички најхетерогенија и једина општина у којој нема већинског становништва је Суботица, у којој има 30,1% Срба, 30,0% Мађара, 8,4% Хрвата, 7,3% Буњеваца, 2,8% Рома, 10,8% неизјашњених и 4,8% непознатих (RZS, 2023). У становништву Суботице, у односу на 2002. годину, смањено је удео Мађара за 8,5 процентних поена док се удео Срба повећао за 5,9 процентних поена. У овом граду смањено се и удео Буњеваца за 3,6, а Хрвата за 2,8 процентних поена (RZS, 2023; RZS, 2003). Подаци Пописа 2022. показују да је у Суботици први пут већи број Срба од броја Мађара, чиме су „преузели“ релативну већину за 0,1%. Код Мађара, етничке групе са просечном старошћу од 48,5 година, дошло је до смањења због негативног миграционог салда (исељавања у Мађарску) и због натпросечно високе стопе негативног природног прираштаја (Penev, 2012, str. 1552). Слични чиниоци деловали су и на Хрвате (просечна старост 2022. износила је 51,8 година). Њихов број је у посматраном периоду мањи за 23.862 становника (RZS, 2023).

Удео Рома у Војводини повећао се са 1,4% на 2,4%, а њихов укупан број увећан је за 11.881 становника (RZS, 2023; RZS, 2003). Нешто мањи удео у укупном броју становника Покрајине имају Словаци (2,3%), који апсолутно већинско становништво имају у Бачком Петровцу (60,6%), а релативно у Ковачици (41,0%). У Ковачици је удео Словака у посматраном периоду остао исти, а удео Срба се повећао за 0,3 процентна поена (RZS, 2023; RZS, 2003) (Табела 3; Табела 3а). Скоро све националности у Војводини „одликују депопулациони трендови као последица негативних трендова у природном кретању становништва (низак наталитет и висок морталитет), емиграција,

промене националне припадности, као и асимилационих процеса условљених малобројношћу, просторном дисперзивношћу, великим бројем мешовитих бракова и слично“ (Raduški, 2010, str. 253). Ова констатација важи и данас.

Најстарије становништво у Војводини има општина Пландиште – 47,3, а најмлађе становништво Новог Сада – 40,8 година (RZS, 2023a), што је последица константног досељавања у овај град (Stojšin, 2018). У Војводини је најстарије становништво у западном делу покрајине у општинама Апатин – 46,8 и Сомбор – 46,1 у којем су Срби просечно стари 45,8 година, а Мађари (52,4) и Хрвати (50,5) још старији.

Приметно је да у оба међупописна периода варира број и удео осталих етничких група, а то се може протумачити и варирањем броја становника који се изјашњавају по регионалној припадности. Наиме, 2002. године у Војводини регионално се изјаснило 10.154 становника, а 2011. године тај број је скоро утростручен и износио је 28.567 (Stojšin, 2015). Велико повећање које је забележено 2011. године може се протумачити политичким чиниоцима, када је, између осталог, на власти била Лига социјалдемократа Војводине (ЛСВ), која је у први план стављала „војвођанство“, те се претпоставља да се због тога више становника него 2002. године изјаснило регионално. Већ 2022. године тај број пада на 9.985 (RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023). Регионална припадност је била највиша у Попису 2011. године и у укупном броју становника износила је 1,5% (RZS, 2012). Укупан удео изјашњених према регионалној припадности занемарљив је у укупном броју становника у централној Србији, али је Пописом 2022. године забележен благи раст²¹.

ЗАКЉУЧАК

Постоје различита схватања о значају прикупљања података о националној структури становништва, пописом или из неких других извора, али се у балканским државама, и не само у њима, и даље веома води рачуна о овој карактеристици становништва. Услед непотпуног обухвата пописа становништва на целој територији Републике Србије, дојкота неких етничких група, појаве великог броја непознатих, а затим „импутирање“ података о њима из других извора, промена у изјашњавању о националности и других различитих фактора о којима је било речи, тешко је прецизно анализирати промене у националној структури становништва Србије. У раду је показано колики значај могу имати велики удели непознатог становништва у израчунавању удела етничких група у укупном становништву неке територије. Упркос овим недостацима, може се рећи да се национална структура становништва Србије није значајније изменила од почетка 21. века до данас. Код скоро свих етничких група примећено је смањење броја припадника тих група. Повећао се број припадника бошњачке, ромске, албанске и руске националности. Све етничке групе су старије у односу на претходне пописе, а висока просечна старост, поред других наведених фактора, утиче на смањење броја припадника већине етничких група.

²¹ Године 2002. – 1.331; 2011. – 1.944, а 2022. године – 2.204 становника се изјаснило према регионалној припадности (RZS, 2023; RZS, 2012; RZS, 2003).

Snežana S. Stojšin¹
University of Novi Sad,
Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Novi Sad (Serbia)

CHANGES IN THE NATIONAL STRUCTURE OF SERBIA'S POPULATION AT THE BEGINNING OF THE 21st CENTURY²

(Translation *In Extenso*)

Abstract: The main aim of this paper is to analyze the national structure of Serbia's population according to the 2022 Census and the changes occurring since the beginning of the 21st century. (Census, 2002) to date (Census, 2022). The research starts from the assumption that there have not been substantial changes in the national structure of Serbia's population in comparison to two previous censuses (2002 and 2011), but that certain changes can be seen at the municipal level. During the observed period, the number of Serbia's inhabitants dropped by 850,998. The data analysis shows that the reduction in the number of inhabitants was seen in almost all ethnic groups during the observed period. There was an increase in the number of members of Bosniak, Roma, Albanian and Russian nationalities. All ethnic groups are older in comparison to the previous censuses.

Keywords: national structure of population, Serbia, census methodology, 2022 Census

INTRODUCTORY CONSIDERATIONS

The official statistical data about the characteristics of the ethnic structure of population rely on the analysis of ethnic characteristics: national affiliation, mother tongue and religion. These data do not belong to basic demographic data about population, such as gender, age, degree of education, but to supplementary characteristics, and that is why each state decides whether and how to collect data about the national structure of its population. In the EU member states, the concepts of data collection about nationality are different. Depending on the character of collected identity data in population census, Simon (Simon,

---

¹ snezanas@ff.uns.ac.rs

² Part of the paper is the result of the work on the project "International Student Migration in the Serbian Context and Re(construction) of Identity: Main Issues and Inputs for Policy Making", which is financed by the Science Fund of the Republic of Serbia within the program *Identities*.

2007) defines three types of European countries: state centres in which data are collected about the country of birth (EU 15 – without North European countries and Turkey); state mosaics in which data are collected about national/ethnic affiliation and language (Baltic countries, Central and East Europe and the Balkans); post-migration multicultural states in which data are collected about ethnic affiliation, religion and the country of parents' birth (the United Kingdom, the Republic of Ireland, the Netherlands, the Scandinavian countries) (Simon, 2007). For example, in France, data are collected by someone's surname, geographical origin or previous residence; in Germany, data about ethnic origin and race are collected on the basis of migration origin, while in Slovakia ethnicity, language, religion and national affiliation overlap and they are united in the nationality concept (Farkas, 2017, pp. 11–12). In Sweden, nationality is perceived through a “politically correct term” – Swedish and foreign origin, while the term of race is not mentioned because it indicates racism (Ibid., p. 13).

Those countries that collect data about national affiliation need precision in the interpretation of these data, particularly in the societies with heterogeneous ethnic composition because, based on the conclusions about the ethnic structure of population, various questions arise, such as the rights of minority communities, sovereignty, different forms of discrimination and the possibility of preserving diversities. The importance of studying this topic is reflected in the fact that ethnic heterogeneity is a very significant factor of the “social reality of modern Serbia because, apart from the majority nationality, there are also numerous national minorities exceptionally differentiated by their demographic development, socio-economic and cultural-civilizational characteristics, religion, territorial distribution, national emancipation and political organization” (Raduški, 2010, p. 249). In the explanation of the methodology of the 2022 Census in Serbia, in Book 1 about the national structure, it is said that the nationality data are “relevant for perceiving the number and territorial distribution of ethnic communities, their demographic, educational, socio-economic and other characteristics, as well as for the definition and realization of a number of strategies and policies for improving the position of national minorities” (RZS, 2023, p. 8), and this is what explains the importance of collecting these data. Namely, different socio-demographic characteristics of national groups constitute the basis for introducing different measures in the population, migratory, minority and educational policies, as well as other policies and strategies, while they are equally important for the preparation of population projections in Serbia (Raduški, 2013; Marković Krstić, 2021). Territorial distribution of Serbia's population by nationality usually causes great interest among both professional and scientific public, and among a large part of the public opinion, particularly after the breakup of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, which was, among other things, caused by the very ethnic differences. An indicator of such great interest in the data about national affiliation is also the fact that after a population census, the data about the national structure are the ones to be published first.

In line with the above-mentioned, the main objective of the paper was established – to analyze the results of the 2022 Census and monitoring the changes in the structure of Serbia's population by nationality in the first two decades of the 21st century, by analyzing and comparing the data of the censuses conducted in 2002, 2011 and 2022.

***

The changes in the number of members of an ethnic group is affected by various demographic and social factors, whose influence is intertwined so that they cannot be observed separately. Changes in the national structure are particularly affected by the factors such as ethno-demographic trends, i.e., natural movement of population, birth rate and mortality rate and migrations and, additionally for Serbia, as well as other Balkan countries, ethno-national, historical and cultural processes, as well as changes in declaring nationality, are also important (Marković Krstić, 2021; Raduški, 2010; Bobić, 2007). Of crucial relevance is that it is the free statement of individuals, which implies free choice in declaration. Subjective declaration further complicates the monitoring of changes in the oscillating numbers of different ethnic groups. Moreover, the application of the subjective criterion of determining nationality raises the question about re-examination of the quality and possibility of using these data in scientific research, but also in the sphere of cultural, economic and overall social life (Knežević, 2022, p. 126).

An exceptionally illustrative example of individuals' free choice in their declaration about nationality is definitely the number of Yugoslavs in former Yugoslav republics. Namely, the largest share of Yugoslavs in Serbia as an "ethnic group" whose numbers have been monitored since as late as 1971³, was recorded in the census in 1981 – 4.7% (441,941) and 1991 – 4.1% (320,168). Afterwards, the breakup of Yugoslavia led to the reduction in the number of Yugoslavs. "The changes in the ethnic structure are particularly pronounced after the end of war conflicts" (Penev, 2012, p. 1537), which has been proved in this case as well. Therefore, after all social and political changes⁴, according to the 2011 Census in Serbia, there were only 0.3% Yugoslavs (23,303) in the total number of population (RZS, 2023, pp. 12–13). Since Yugoslavs in Serbia, according to the 2002 Census, were of lower average age than the majority of other ethnic groups, it is clear that this change in the declaration actually affected the oscillations in the number of members of such groups.

Apart from the subjective understanding of national identity and free declaration, a problem in the precise monitoring of changes in the national structure of population is also caused by the processes of assimilation, ethnic mimicry⁵ or ethnic transfer (Penev, 2012; Marković Krstić, 2021; Knežević, 2007). An illustrative example of ethnic mimicry refers to the changes in the number of Roma and their share in the total population numbers, while Radovanović and Knežević (2014) say that main reasons of the mimicry of Roma lie "in the experiences of the historical past, cultural factors, education, poverty, delay in the establishment of political and cultural organizations, as well as in the non-existence of the parent state" (Radovanović & Knežević, 2014, p. 31). Although this is young population, characterized by high population growth, it is assumed that the main reason of mimicry, i.e., willing assimilation into other nationalities, is discrimination against them (Raduški, 2013). Pronounced oscillations in the numbers in between the censuses, apart from Roma, cannot be explained among Vlachs

³ About the change in the classification of nationalities until 2002, see Mrden, 2002.

⁴ The end of Yugoslavia was "declared" on 4 February 2003, when the Constitutional Charter of the State Union of Serbia and Montenegro was adopted.

⁵ Knežević says that the "phenomenon of 'ethnic mimicry', with which Roma want to resolve their socially neglected existence, significantly contributes to the change in the attitude when declaring ethnic affiliation of Roma in between censuses" (Knežević, 2007, p. 86).

only by demographic factors either (population growth or migration), but also by changes in national self-identification (Raduški, 2023). Declaration of nationality for Roma and Vlachs is a “constant rule of ethnic mimicry” (Knežević, 2017, p. 450).

Today’s number and distribution of nationalities in the territory of Serbia, as well as former Yugoslav republic, are the consequence of mutual action of numerous social and historical factors, such as the change of political regimes, wars, large displacement of refugees, which often had the nature of a true exodus, and then the arrival of a large number of refugees, serious economic crises, labour market liberalization and other causes (Penev, 2012; Radovanović, 2005; Raduški, 2010; Raduški, 2023). These processes are not typical only of Serbia, but of the majority of the Balkan countries, where great attention is still dedicated to national structures of population.

In the last decade of the 20th century, these countries witnessed social and political changes (Merkel, Kollmorgen, Wagner, 2019; Stojadinović, Matić, 2009; Brainerd, 2009; Penev, 2012; Lazić, 2011) that also affected the ethnic structure of their respective populations, while the data about the national structures of population are still in high demand. In former Yugoslav republics, data are being collected about nationality, while population structures can be classified into three groups by this criterion: Croatia has ethnically increasingly homogeneous population, North Macedonia and Serbia are ethnically heterogeneous, with one ethnic group with than 50% in the total population numbers, while in Bosnia and Herzegovina⁶ and in Montenegro the population makes a relative majority (DZSH, 2021; BHAS, 2019; Makstat 2021; Monstat, 2011).

METHODOLOGICAL NOTES

The main objective of the paper is to analyze the national structure of Serbia’s population according to the results of the 2022 Census, as well as to monitor changes in the population structures by nationality in the first two decades of the 21st century in Serbia, through the analysis and comparison of the data from the censuses conducted in 2002, 2011 and 2022.

Therefore, the time framework of this paper covers the period from 2002 to 2022, i.e., the period in which three censuses of population were conducted in the 21st century. The spatial coverage of the analysis of the national structure of population is the territory of the Republic of Serbia. According to the 2022 and 2011 censuses, the data were shown for the statistical-territorial units at three levels (Serbia – the north and Serbia – the south; regions; districts), but, because of the comparability of data with the data of the 2002 Census, we opted for the methodology of this census, in which data are shown for three micro-units (Central Serbia, Vojvodina, Kosovo and Metohija⁷). The data in the census books are shown by municipalities, but also at the level of settlements. The quantitative analysis was conducted according to the published data by the Statistical Office of the Republic of Serbia [RZS].

⁶ In Bosnia and Herzegovina, according to the latest census from 2013, Bosniaks still had an absolute majority of 50.1% (BHAS, 2019).

⁷ It should be noted that there are data about Kosovo and Metohija (which will be discussed later in the paper), but that the Republic Statistical Office does not recognize them. That is why the analysis in this paper refers only to the territory of Serbia excluding Kosovo and Metohija.

Therefore, the main sources of data about the national structure of Serbia's population, which were used in this paper, are the statistical sources of the Republic Statistical Office collected in the above-mentioned census. The difference in the classification of nationalities by the censuses was small, but not negligible. In the 2002 Census, there were 41 national modalities, while in 2011 there were 45 modalities (the 2011 classification of nationalities included Armenians, Shopi, Torlakians and the Boyash). In the 2022 Census, the Boyash were excluded from the classification). In the 2022 Census, there were 44 modalities of national affiliation, regional affiliation and group in which other nationalities were classified (RZS, 2023; RZS, 2012; RZS, 2003)⁸.

The problem in the data analysis and comparison is also caused by the unequal time interval between two specific censuses, but a much bigger problem in observing the changes in the national structure of Serbia is posed by the fact that none of the censuses from which data were collected to be analyzed in this paper (2002, 2011 and 2022) was conducted in the entire territory of the Republic of Serbia. For the 2002 Census, the census results were published "about national or ethnic affiliation of the permanent inhabitants of Central Serbia and the Autonomous Province of Vojvodina" (RZS, 2003, p. 4). The 2011 Census did not cover the entire population of Serbia either because it was not conducted in the territory of the Autonomous Province of Kosovo and Metohija, while in the municipalities of Bujanovac and Preševo "a smaller coverage was recorded of the census units due to the boycott by the majority of the members of the Albanian national community" (RZS, 2012, p. 3) (Table 1). In 2022, "there were no conditions for conducting the census in the territory of the southern Serbian province" either (RZS, 2023, p. 12), so the census was conducted only in the territory of Vojvodina and Central Serbia.

Apart from the fact that the 2022 Census, just as the previous two censuses, did not cover the population in the entire territory of the Republic of Serbia, after data collection in 2022 a substantial increase was observed in the number of inhabitants about whose nationality there is no information whatsoever. Namely, the column "Unknown" shows "the total number of persons who did not provide an answer to the question about national affiliation or the given answer did not constitute their declaration about national affiliation"⁹ (RZS, 2023, p. 14). This also includes a number of persons whose data were taken from administrative sources, but do not contain any information about their national affiliation (RZS, 2023, p. 13)¹⁰.

In the 2002 and 2011 Censuses there was about 1% of the unknown (Table 1) and as many as 4.8% in the 2022 Census. Of course, it has already been said that inhabitants' declaration by nationality is not compulsory, i.e., that it is a subjective sentiment or a variable characteristic, but various questions still arise. First of all, the question is why there is such a high number of "unknown" recorded, and then how it affects the trends in the number of members of different ethnic groups and whether it is territorially conditioned.

---

⁸ Of course, here it is necessary to note that there are not only 44 modalities, but that the group "others" also includes many nationalities with a very small number of members.

⁹ In case they declared themselves as Martians, Jedis, Aliens, Hobbits, Elves, Penguins etc.

¹⁰ The largest shares of unknown in the total population numbers at the municipal level are recorded in Belgrade's municipalities Savski venac with 15.9%, Stari grad with 12.5%, Vračar with 9.7%, Zvezdara with 8.8% and Palilula with 8.7%. The municipalities with the largest share of unknown in Serbia are also Majdanpek (12.3%), Žabari (11.2%) and Negotin (8.4%) (RZS, 2023a).

Firstly, the answer to the question why the number of the “unknown” is much higher than the number in the previous two censuses lies, among other things, in the fact that 211,947 persons were “imputed” in this group based on the data from administrative sources, although there are no data about their nationality (RZS, 2023). In the same way, having in mind that nationality data are not compulsory, it is also assumed that by giving no answer to this question or by giving answers such as Martians, Hobbits etc., a number of inhabitants showed their dissatisfaction with the political or economic situation in Serbia. However, it seems that it is not characteristic of the 2022 Census, but also for all post-war censuses in which these data were collected by the subjective criterion of ethnic self-identification.

Secondly, to give an answer to the question about how the high share of the unknown affects the trends in the numbers of ethnic group members, [Table 1a](#) provides the calculation of the shares of ethnic group members in the total population numbers of Serbia excluding the unknown ones. The calculated shares of ethnic groups in Serbia’s population (excluding the unknown) show that there are visible differences in the amounts of the shares of some ethnic groups. Namely, the greatest difference is seen in the share of Serbs in the total population – of as many as 4.1%. The share of Serbs in the total population numbers in 2022 was 80.6% (RZS, 2023), and in the total population numbers excluding the unknown 84.7%¹¹. If we count the share of other ethnic groups in the population for those whose nationality is known¹², it can be seen that the share is by 0.1 percentage points higher among Hungarians, Bosniaks and Albanians, but also among the inhabitants who did not declare their nationality. At the same time, these are the largest numbers in the population structure by nationality. In smaller ethnic groups, the shares are mostly the same as in the total population numbers including the unknown. Therefore, it can be seen that with the increasing number of the unknown and their share in the total population numbers, there is also an increasing number of ethnic groups whose shares differ in these two methods of calculation. The greatest number of nationalities whose shares differ was recorded in the 2022 Census, when the share of the unknown was the highest.

Insisting on the careful calculation of the shares is based on the fact that data may be interpreted differently, for example it can be claimed that the share of Serbs or some other ethnic group has decreased in comparison to the previous censuses, while from the above-cited example we can see that this also depends on the method of calculation and interpretation of data. These data primarily show that in the analysis and interpretation of population number trends of a national group, it is necessary to be extremely cautious because concluding about the decrease in the number of inhabitants, particularly of

---

¹¹ The difference in the shares of this national group was less visible when the share of the unknown was lower. Namely, if the share of Serbs is calculated with respect to the total population numbers, in 2002 it was 82.9%, in 2011 it was 83.3%, while in 2022 it was 80.6%. However, when the share of Serbs is calculated in the total number of inhabitants with known national affiliation (including those who declared their nationality, but also those who did not, in the last three census, between 1.5% and 2.3% respectively), the share of the members of Serbian nationality accounted for 83.7% in 2022, 84.3% in 2011, while that share was 84.7% in 2022 ([Table 1](#)) (RZS, 2003, 2012, 2023).

¹² In [Table 1a](#), the shares are calculated of the national groups in the total population numbers (excluding those whose nationality is unknown). The shares that differ from the shares of ethnic groups, calculated in the total number of inhabitants without the unknown, are italicized.

national minorities, without any deeper analysis, with all the deficiencies of the census, is not scientifically justified.

NATIONAL STRUCTURE OF SERBIA'S POPULATION IN THE 21ST CENTURY

According to the latest census in 2022, there are 6,647,003 inhabitants living in Serbia. Since the beginning of the 21st century or, more precisely, between the 2002 Census and the 2022 Census, the number of inhabitants in the Republic of Serbia has decreased by 850,998.

At the beginning of the 21st century, in the first inter-census period between 2002 and 2011, the number of inhabitants decreased by 311,139 (RZS, 2012; RZS, 2003). In this period, negative trends were recorded for almost all nationalities, which caused the reduction in the number and share in the total population of Serbia, "except for Roma, Bosniaks, Muslims and some smaller ethnic groups (the Gorani, Germans, Russians...) that recorded an increase" (Raduški, 2013). In addition, in the following inter-census period, from 2011 to 2022, the number of inhabitants decreased by as many as 539,859 (RZS, 2023; RZS, 2012). The reduction in the population was also recorded among the majority of ethnic groups.

The following text will explain in detail the characteristics of the national structure of Serbia's population according to the latest census, as well as the changes recorded since the beginning of this century.

Although there are 44 nations in the official statistical nomenclature of nationalities in Serbia according to the 2022 Census, Book 1 of the Republic Statistical Office presents the population structure by national affiliation for 21 ethnic communities, which have over 2,000 members (RZS, 2023, p. 3)¹³, while ethnic groups with under 2,000 members are classified among "others"¹⁴. The groups with over 2,000 members are Serbs (5,360,239 in total), Albanians (61,687), Bosniaks (153,801), Bulgarians (12,918), Bunjevci (11,104), Vlachs (21,013), the Gorani (7,700), Yugoslavs (27,143), Hungarians (184,442), Macedonians (14,767), Muslims (13,011), Germans (2,573), Roma (131,936), Romanians (23,044), Ruthenians (11,483), Russians¹⁵ (10,486), Slovaks (41,730), Slovenians (2,829), Ukrainians

---

¹³ In the subsequent analysis there is no mention of all the groups listed in Book 1. We analyzed larger groups of population, i.e., those with the share of over 1% in the total population of Serbia. We have also included the ethnic groups with the observed substantial differences in the number of inhabitants, which have the share of under 1% (e.g., Yugoslavs), or those that make the majority population in a municipality (e.g., Albanians and Slovaks). The differences in the analyzed nationalities are also visible at the level of Central Serbia and Vojvodina since some groups are almost non-existent in Vojvodina (e.g., Vlachs) and the other way round.

¹⁴ Others included Austrians, the Ashkali, Belgians, Greeks, Danes, Egyptians, Englishmen, Italians, Jews, Armenians, the Chinese, Nores, Poles, Torlakians, Turks, Fins, Frenchmen, Aromanians, the Swiss, Swedes, Shopi, Šokci and other nationalities, i.e., those that are not found among these 44 national modalities.

¹⁵ The number of Russians has increased substantially between the 2002 Census, when there 2,588 members of this nationality, and 2022, when as many as 10,486 were recorded (RZS, 2023). It is assumed that the increase in the number of Russians has been partly affected by the arrival of Russians because of the Russia-Ukraine war, while possibly also the change in declaring their nationality in

(3,969), Croats (39,107) and Montenegrins (20,238). On average, 23 ethnic communities had under 1,000 members by the community, with the total of 21,643 inhabitants, while 11,929 declared their regional affiliation. The constitutional right not to be declared was exercised by 136,198 citizens of Serbia, while there were 322,013 inhabitant whose nationality was not known (Table 1) (RZS, 2023).

The data analysis regarding national affiliation in 2022 was performed in the territory of the Republic of Serbia excluding Kosovo and Metohija and, if looking at the data collected only for the territory of Vojvodina and Central Serbia, excluding Kosovo and Metohija, we can say that Serbia is ethnically a relatively homogeneous country¹⁶ because 80.6% of the total population is Serbian. The share of Hungarians in the total number of inhabitants is 2.8%, while that of Bosniaks is 2.3% and of Roma 2.0% in the total number (RZS, 2023) (Table 1). Other nationalities account for less than 1%¹⁷.

However, if we include the data about the population in the other Serbian province, where the census was not conducted, according to the 2021 estimates, there were 1,773,971 residents¹⁸ in it. Thus, the Republic of Serbia (with Kosovo and Metohija, 8,420,974 inhabitants) is an ethnically heterogeneous country with 63.6% Serbs, 21.1% Albanians and 2.2% Hungarians (RZS, 2023; ASK, 2023a)¹⁹. Other nationalities whose numbers exceed 100,000 include Bosniaks and Roma.

***

In the total population of Serbia, Serbs have the largest number of inhabitants (5,360,239) and, according to the 2022 Census, they have the greatest share (84.7%) (Table 1a). The absolute number of Serbs is lower with each census – in 2002, there were 6,212,838 Serbs, and in 2011 there were 5,988,150 (RZS, 2023; RZS, 2012; RZS, 2003). Serbs are the

---

comparison to the census preceding this war. Detailed analyses and research could actually prove the truthfulness of this assumption.

¹⁶ Raduški gives a scale of ethnic homogeneity of Ruža Petrović (1983), which consists of monolithic composition (when one ethnic group accounts for more than 90%), extremely homogeneous composition (80%–89%), lower homogeneity, i.e., lower heterogeneity (70%–79%), higher heterogeneity (60%–69%) and very high heterogeneity of population (50%–59%). Raduški notes that these values can change depending on the numerical relations of ethnic groups (Raduški, 2010, p. 250).

¹⁷ In the group of nationalities with shares not exceeding 1%, the most numerous are Albanians with 0.9%, followed by Slovaks and Croats with 0.6% respectively in the total number of inhabitants (RZS, 2023).

¹⁸ The source used for data is the Agency for Statistics of Kosovo* (ASK). According to the data of this Agency for 2011, in the territory of Kosovo and Metohija there were 1,616,869 Albanians (91.1% in the total number of the Autonomous Province's inhabitants) and only 25,532 members of the Serbian nationality, i.e., 1.4%, while 7.5% of the population is made of others (Turks, Bosniaks, Roma etc.) (ASK, 2023). In 1991, Albanians were also the majority population with the share of 81.6% (Raduški, 2001).

¹⁹ It should be noted that the above-mentioned 2011 "Census", conducted by the Agency for Statistics of Kosovo* in Kosovo and Metohija (ASK, 2023a), was boycotted by almost entire Serbian population in the north of the province, so that these data should be analyzed with certain caution because they are not the official census data. The latest census in which the entire population of Kosovo and Metohija was allegedly recorded was conducted in 1991. There were 1,956,196 inhabitants living in Kosovo and Metohija, out of whom 9.9% (194,190) Serbs and 81.6% (1,596,072) Albanians (SZS, 1992).

absolute majority population in 88.1% municipalities in Serbia, while the relative majority population of Serbs is recorded in 2.5% municipalities ([Map 1](#)). The smallest share of Serbs is recorded in the municipalities of Tutin (2.1% Serbs in the total number of inhabitants of the municipality), Preševo (4.8%) and Kanjiža (7.2%) (RZS, 2023).

The analysis of the data obtained during the observed period between the censuses of 2002 and 2022 indicates the reduced number not only of Serbs, but also of the members of all ethnic groups, except for Roma, Bosniaks, Albanians and Russians.

Roma are the “most dispersed” ethnic group in Serbia since they are not concentrated in any particular part of Serbia, such as, for example, Hungarians, Bosniaks, Albanians and others, which will be discussed later in the text ([Map 1](#)). Out of the total number of Roma, 31.0% live Vojvodina (2.4% of the total number of inhabitants in the Autonomous Province) and 69.0% in Central Serbia (1.9% of the total number of inhabitants in Central Serbia). In almost all municipalities in Serbia, this ethnic group participates with a certain share, but its share is somewhat higher in the municipalities in South-East Serbia. The greatest absolute number of Roma is recorded in Leskovac (6,700) and Niš (5,803) (RZS, 2023). Nevertheless, their share in the total population of the municipalities is the highest in the municipalities of Bojnik (19.9%), Bela Palanka (14.8%), Surdulica (12.3%), Žitorađa (9.0%) and Vladičin Han (7.5%) (RZS, 2023). The increase in the total number of Roma by 23,743 inhabitants of Roma nationality during the observed period, apart from ethnic mimicry being characteristic of them, is caused by relatively high birth rates and low mortality rates (Raduški, 2013; Penev, 2012; Radovanović & Knežević, 2014), because the population that was the youngest by the 2002 Census, with the average age of 27.5, is now on average 30.6 years old (RZS, 2004; RZS, 2023a).

The same factors have led to an increase in the number of Bosniaks (+17.714), who are on average 36.5 years old, and their share in the total number of Serbia's population during the observed period went up from 1.8% to 2.4% (RZS, 2004; RZS, 2023). The Bosniak nationality was introduced as late as 2002. With the “division” of Muslims into Bosniaks and Muslims. The increase in the number of Bosniaks and the decrease in the number of Muslims during the observed period are mainly the result of the changes in declaring nationality, because more and more Muslims accepted the name Bosniaks in 2011 and 2022. This is also visible in the analysis of the number trends of Muslims; namely, according to the 1991 Census, there were 180,222 Muslims living in Serbia and only eleven years later, according to the 2002 Census, there were only 19,503 members of this ethnic group. The same census recorded 136,087 inhabitants of the “newly established” ethnic group of Bosniaks. This change in declaration is the consequence of the political activity of the Party of Democratic Action of Sandžak (SDA)²⁰ both in the territory of Serbia and of Montenegro, when in 1991 they started claiming that they are Bosniaks, that they speak the Bosniak (Bosnian) language and that they are Islamists, when addressing the Muslims in the south of Serbia (Dimitrova, 2001). After such significant drop in the number of Muslims in 2002, their number slightly increased to 22,301 in 2011, while in 2022 it dropped to 13,011; however, the share remained the same ([Table 1](#)).

²⁰ After its foundation in 1990, the Party of Democratic Action of Sandžak (SDA) worked on finding the Muslim identity in national terms, and “in the end, once again” (Selimović, 2001, p. 179) it came up with the term Bosniaks (Selimović, 2001).

According to the 2022 Census, the number of Montenegrins is three times lower (from 69,049 it went down to 20,238) due to the change in declaring ethnic affiliation, as well as to the increase in the average age of Montenegrins in Serbia from 40.9 to 50.7 (RZS, 2004; RZS, 2023a). The number of Yugoslavs in the observed period went down from 80,721 (in 2002) to 23,303 (in 2011), but then went up to 27,143 (in 2022). This increase in the period between two latest censuses could be ascribed to the fact that the young more often opted for the changes in declaration, and the consequence is the above-mentioned “abrupt aging” that is not purely demographically caused. Namely, Yugoslavs, apart from other listed factors, also record the greatest “surge” in the average age from 39.2 to 56.5 (RZS, 2004; RZS, 2023a). We can say that their number is going down with the passage of time since the breakup of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia and of the Federal Republic of Yugoslavia, while their average age increases as well.

In this twenty-year period, the number of Vlachs was halved from 40,054 to 21,013 and, apart from ethnic mimicry, the decreased number was largely affected by unfavourable trends in population trends because, among other things, the average age went up from 47.3 to 55.5, which makes them one of the oldest groups in Serbia (RZS, 2004; RZS, 2023a).

***

The national structure of population differs in Central Serbia and Vojvodina.

In Central Serbia, the population is ethnically homogeneous because the majority group consists of Serbs with the share of 85.5% in total population numbers ([Table 2](#)), or 89.5% (the share in the total population for which nationality affiliation is known [[Table 2a](#)]). Since the beginning of the 21st century to date, the number of Serbs in Central Serbia has gone down by 721,577 inhabitants (RZS, 2023; RZS, 2003). The average age of Serbs in this part of Serbia is 44.6 years, which is by 3.8 years more than according to the 2002 Census (RZS, 2023; RZS, 2003). The reason for the decrease in the absolute number of Serbs should be sought in the increasingly higher average age of population (which refers to all ethnic groups), constant negative population growth, negative migration balance and other social factors.

The number of Serbian inhabitants is over 80% in 107 municipalities; all of them are in the territory of Central Serbia, where during the observed twenty years the absolute number decreased, but the share of Serbs in total population of those municipalities most often did not decrease. In Vojvodina, there are no municipalities with more than 90% members of one nationality, while in Central Serbia there are 68 municipalities like that (RZS, 2023) ([Table 5](#)).

In only several municipalities in Central Serbia, Serbs have the share between 60% and 80% in the total number of inhabitants of those municipalities, while the Serbian population is relative majority in three municipalities (Prijepolje, Bač and Bečej) ([Map 1](#)). According to the data of the 2022 Census, the oldest inhabitants live in the municipalities where Serbs are the majority population – first Crna Trava, where the average age of population is 56.4 years, followed by Gadžin Han (53.2), the inhabitants of the Municipality of Rekovac (51.5) and Svrlijig (51.0). In several municipalities in the east of Serbia, the average age of inhabitants is also about 50 years. In Negotin, the average age is 50.4; in Kučevo 50.7, Žagubica 50.0, Kladovo 49.8 and Golubac 49.9 (RZS, 2023a).

In Central Serbia, apart from Serbs, Bosniaks participate with the share of 3.3%, Roma with 2%, Albanians with 1.3%, while other ethnic groups have a share under 0.5% (Table 2a). As compared to the first census in the 21st century, in 2002 there was an increase (both absolute and relative) only in the number of Bosniaks and Roma in Central Serbia. The number of members of all other ethnic groups in the total population has gone down (Table 2 and Table 2a).

Some nationalities mainly live in the territory of Central Serbia: 99.5% of the total number of Bosniaks, 96.9% of the total number of Albanians, 91.3% Bulgarians and as many as 99.1% Vlachs (RZS, 2023). These nationalities “have a pronounced concentration and ethnic domination in border regions of the country and the question of their status and territorial-political organization gives special weight and importance to the minority question” (Raduški, 2010, p. 250). Therefore, these ethnic groups are characterized by spatial ethnic homogenization.

Albanian population has absolute majority in the Municipality of Preševo, where Albanians account for 93.7% of the total number of inhabitants in that municipality (RZS, 2023). The share of Albanians in Preševo in 2022 was 93.7%, and in 2002 it was by 4.6 percentage points lower (Map 1). In Bujanovac, the majority population is also composed of Albanians (62.0%), while their share in this municipality has increased by 7.3 percentage points since 2002 (RZS, 2023; RZS, 2003). Of the total number of Albanians in Serbia, 90.5% of them live in these two municipalities.

In the south-west part, in Sandžak, Bosniaks and Muslims are concentrated (Map 1), while Tutin is the municipality with the majority Bosniak population, where Bosniaks have a share of 92.0% in the total number of inhabitants in this municipality. In Tutin, the share of Bosniaks during these twenty years has decreased by 2.2 percentage points (RZS, 2003). During the observed period, the share of Bosniaks in the Municipality of Novi Pazar increased from 76.3% to 79.8% in the total population of this municipality. Bosniaks have the majority population in Sjenica as well (73.3%) and their share has not changed in this municipality in the past twenty years (RZS, 2023; RZS, 2003). Of the total number of Bosniaks in Serbia, 86.7% members of this nationality live in these three municipalities (Tutin, Novi Pazar and Sjenica).

The youngest population lives in the municipalities with the majority Bosniak population: Tutin (34.6 years), Novi Pazar (36.3 years) and Sjenica (39.3 years) and with the majority Albanian population; in Preševo, the average age is 37.6 years and in Bujanovac 38.8 years (RZS, 2023a).

In east Serbia, Bulgarians and Vlachs are concentrated. Bulgarians have absolutely majority population in the Municipality of Bosilegrad 67.2%, while in Dimitrovgrad with 45.6% they make relatively majority population. The share of Bulgarians in the Municipality of Dimitrovgrad in 2002 was 49.7% (RZS, 2023; RZS, 2003). Since the 2002 Census, the share of Bulgarians in the Municipality of Bosilegrad has decreased by 3.6 percentage points, while the share of Serbs is lower by 0.3 percentage points (RZS, 2003). The average age of Bulgarians in Central Serbia increased from 48.4 to 54.4 years (Table 4). Vlachs are concentrated in the east of Serbia, while the largest share of the total number of Vlachs lives in the municipalities of Bor (21.3%), Petrovac na Mlavi (13.7%), Kučevo (9.2%), Negotin (8.4%), Boljevac (7.8%), Žagubica (7.2%) and Zaječar (7.0%), but, however, Vlachs are not the majority population in any municipality (RZS, 2023).

In comparison to Central Serbia, the population of Vojvodina is more heterogeneous. Vojvodina has a bi-modal ethnolinguistic structure with two prevalent nationalities: Serbs and Hungarians, with over three quarters of the total population in the Autonomous Province (Raduški, 2010). Serbs are the majority population and their absolute number has decreased by 131,022 inhabitants in the twenty observed years (RZS, 2023; RZS, 2003). However, the share of 68.4% in the total number of inhabitants of the Autonomous Province, or 71.4% in the total known population is higher than the share of 65.0% or 65.8% respectively in 2002. The average age of Serbs living in this province has increased by 4.1 years, but Serbs in Vojvodina (43.5 years old) are on average by one year younger than Serbs in Central Serbia (44,6) (RZS, 2023a; RZS, 2004).

The ethnic groups with the largest numbers living in the territory of Vojvodina according to the 2022 Census (RZS, 2023), such as Slovaks (4.6% in Central Serbia as compared to 95.4% in Vojvodina), Romanians (15,0% in Central Serbia as compared to 85,0% in Vojvodina), Ruthenians (2.4% in Central Serbia as compared to 97.6% in Vojvodina), Bunjevci (1.4% in Central Serbia as compared to 98.6% in Vojvodina) and Hungarians (only 1.1% in Central Serbia as compared to 98.9% in Vojvodina) have “aged” on average by five years (Table 4; Table 4a).

The share of Hungarians as the second ethnic group by size at the level of the Republic of Serbia and Vojvodina has decreased from 14.3% to 10.5%, while in the past twenty years their number has gone down by 107,886 inhabitants. The largest concentration of Hungarians is in the north of Vojvodina (Map 1), while they have the absolute majority in the municipalities of Kanjiža, Senta, Ada, Bačka Topola and Mali Idoš. Čoka is the only municipality in which Hungarians have a relative majority (44.8%). In these six municipalities, including Subotica, there are 54.6% of the total number of Hungarians in Serbia, which clearly shows their concentration in the north of Vojvodina.

In Kanjiža, with 83.1% of the population of Hungarian nationality, in the period between the censuses in 2002 and 2022, the share of Hungarians went down by 3.5 percentage points. The share of Hungarians also went down in other Vojvodina municipalities with the majority population of Hungarian nationality: in 2002 in Senta, there were 80.5% Hungarians, as compared to 75.7% Hungarians in 2022. In Ada, their share in this period decreased by 3.9 percentage points, in Bačka Topola by 3.2 percentage points, and in Mali Idoš by 4.9 percentage points (RZS, 2023; RZS, 2003). In some municipalities with the majority population of Hungarian nationality, the share of Serbs is also smaller: by 1.2 percentage points in Ada, by 0.3 percentage points in Kanjiža, while in Senta it increased by 1 percentage point (RZS, 2023; RZS, 2003).

Ethnically most heterogeneous and the only municipality with no majority population is Subotica with 30.1% Serbs, 30.0% Hungarians, 8.4% Croats, 7.3% Bunjevci, 2.8% Roma, 10.8% non-declared and 4.8% unknown (RZS, 2023). In comparison to 2002, in the population of Subotica, the share of Hungarians decreased by 8.5 percentage points, while the share of Serbs increased by 5.9 percentage points. In this town, the share of Bunjevci also went down by 3.6 percentage points and of Croats by 2.8 percentage points (RZS, 2023; RZS, 2003). The data of the 2022 Census show that in Subotica for the first time there is a larger number of Serbs than Hungarians, which means they “took over” the relative majority by 0.1%. Among Hungarians, the ethnic group with the average age of 48,5 years, there was a

decrease due to the negative migration balance (moving to Hungary) and due to the above average high rate of negative population growth (Penev, 2012, p. 1552). Similar factors affected Croats as well (the average age was 51.8 in 2022). During the observed period, their number dropped by 23,862 inhabitants (RZS, 2023).

The share of Roma in Vojvodina has increased from 1.4% to 2.4%, while their total number has increased by 11,881 inhabitants (RZS, 2023; RZS, 2003). A somewhat smaller share in the total population numbers of the Autonomous Province goes to Slovaks (2.3%), who are the absolute majority population in Bački Petrovac (60.6%), and relatively in Kovačica (41.0%). During the observed period, the share of Slovaks in Kovačica remained the same, while the share of Serbs increased by 0.3 percentage points (RZS, 2023; RZS, 2003) (Table 3; Table 3a). Almost all nationalities in Vojvodina “are characterized by depopulation trends as a consequence of negative trends in the natural trends of population (low birth rate and high mortality rate), emigration, changes in the national affiliation, as well as assimilation processes conditioned by small population numbers, spatial dispersion, great number of mixed marriages etc.” (Raduški, 2010, p. 253). This statement is also valid nowadays.

The oldest inhabitants of Vojvodina live in the Municipality of Plandište – 47.3 years old, while the youngest ones live in Novi Sad – 40.8 years old (RZS, 2023a), which is the consequence of people constantly coming to live in this city (Stojšin, 2018). In Vojvodina, the oldest inhabitants live in the western part of the Autonomous Province, in the municipalities of Apatin – 46.8 and Sombor – 46.1, where Serbs are on average 45.8 years old, while Hungarians and Croats are even older (52.4 and 50.5 respectively).

It is noticeable that in both inter-census periods the number and share of other ethnic groups oscillates, which can be interpreted by the varying number of inhabitants who declare their nationality by regional affiliation. Namely, in 2002, in Vojvodina there were 10,154 who chose regional declaration, while in 2011 that number was almost three-fold, reaching 28,567 (Stojšin, 2015). A large increase recorded in 2011 may be interpreted by political factors when, among other things, the League of Social Democrats of Vojvodina (LSV) was in power, which prioritized “affiliation solely to Vojvodina”, so it can be assumed that it is the reason why more inhabitants opted for regional declaration than in 2002. In 2022 that number dropped to 9,985 (RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023). Regional affiliation was the highest in the 2011 census and it accounted for 1.5% in the total number of population (RZS, 2012). The total share of the inhabitants who opted for regional affiliation is negligible in the total number of inhabitants in Central Serbia, but there was a slight increase recorded in the 2022 Census²¹.

CONCLUSION

There are different understandings of the importance of collecting data about the national structure of population through censuses or from some other sources, but in the Balkan states, and not only in them, care is still taken of this characteristic of population. Due to the incomplete coverage of the population census in the entire territory of the Republic of Serbia, the boycott by some ethnic groups, the emergence of a large number of

²¹ In 2002 – 1,331; in 2011 – 1,944 and in 2022 – 2,204 inhabitants declared their affiliation based on the region of living (RZS, 2023; RZS, 2012; RZS, 2003).

unknown inhabitants and then “the imputation” of data about them from other sources, the changes in the declaration about nationality and other various factors mentioned above, it is difficult to analyze precisely the changes in the national structure of Serbia’s population. This paper shows the potential importance of large shares of unknown population in calculating the shares of ethnic groups in the total population count of a territory. Despite these deficiencies, it may be said that the national structure of Serbia’s population has not changed substantially since the beginning of the 21st century to date. In almost all ethnic groups, the reduction in the number of their members has been observed. There has been an increase in the number of inhabitants of Bosniak, Roma, Albanian and Russian nationality. All ethnic groups are older in comparison to the previous census, while the high average age, apart from other above-listed factors, leads to the reduction in the number of inhabitants of the majority of ethnic groups.

REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- ASK (2023). *Population estimation 2021*. Agency for Statistics of Kosovo*. Available at: <https://ask.rks-gov.net/sr/agencija-za-statistiku-kosova/add-news/procena-stanovnistva-2021>. (Accessed on 14 June 2023) [In Serbian]
- ASK (2023a). *Population by sex, age and ethnic/cultural background 2011*. Agency for Statistics of Kosovo*. Available at: https://askdata.rks-gov.net/pxweb/en/ASKdata/ASKdata_Census%20population_Census%202011_2%20Republic%20of%20Kosova/census40.px/table/tableViewLayout1/
- BHAS (2019). *Ethnicity/National Affiliation, Religion and Mother Tongue*, Census of Population, Households and Dwellings in Bosnia and Herzegovina. Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina. Available at: www.popis.gov.ba/popis2013/doc/Knjiga2/K2_S_E.pdf. [In Serbian]
- Bobić, M. (2007). *Demography and sociology – connection or synthesis*, Beograd: Službeni glasnik. [In Serbian]
- Brainerd, E. (2010). *The Demographic Transformation of Post-Socialist Countries Causes, Consequences, and Questions*, Working Paper No. 2010/15
- Dimitrova, B. (2001). Bosniak or Muslim? Dilemma of one Nation with two Names, *Southeast European Politics*, II (2) October 2001, 94–108.
- DZSH (2021). *Census of Population, Households and Dwellings in 2021 – Population of Republic of Croatia, Table 1. Population by Ethnicity – Detailed Classification, 2021*, Census. Croatian Bureau of Statistics. Available at: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/popis-stanovnistva/>. [In Croatian]
- Farkas, L. (2017). *European Commission Analysis and comparative review of equality data collection practices in the European Union Data collection in the field of ethnicity*. Available at: https://commission.europa.eu/system/files/2021-09/data_collection_in_the_field_of_ethnicity.pdf. (Accessed on 29 May 2023)
- Knežević, A. (2007). The influence of subjective criteria usage as an official principle nationality identification in censuses to manifestation Gypsies ethnic identity. *Glasnik srpskog geografskog društva* (87)1, 79–88. [In Serbian]

- Knežević, A. (2017). Floating ethnic groups in demographic research – Methodological problems, approaches and examples. *Annales-Series Historia et Sociologia*, 27 (2), 439–456. [In Serbian]
- Knežević, A. (2022). The Methodological Issues of Census Ethnostatistics in the Light of Contemporary Migration Trends in Serbia, *Migracijske i etničke teme*, 38 (2), 125–148. <https://doi.org/10.11567/met.38.2.1> [In Serbian]
- Knežević, A., Radić, N. (2016). Categorization of ethnic identity in population censuses: Between theoretical understandings and statistical practice. *Stanovništvo*, 54 (2), 59–81. <https://doi.org/10.2298/STNV161122010K> [In Serbian]
- Lazić, M. (2011). *Waiting for capitalism*. Beograd: Službeni glasnik. [In Serbian]
- Makstat (2022). *Census of Population, Households and Dwellings in the Republic of North Macedonia, 2021 – first dataset*, Release No: 2.1.22.10, Year LX, State Statistical Office Skopje, 30. 3. 2022. <https://www.stat.gov.mk/pdf/2022/2.1.22.10-mk-en.pdf> [In Macedonian]
- Marković Krstić, S. (2021). *Population in a sociological context*. Niš: Filozofski fakultet
- Merkel, W., Kollmorgen, R., Wagner H. J. (eds.) (2019). *The Handbook of Political, Social and Economic Transformation*, London: Oxford University Press
- Ministry of human and minority rights of Serbia and Montenegro (2004). *Ethnic mosaic of Serbia*, according to data from the 2002 Population Census. Available at: <https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2002/pdf/G20024061.pdf> [In Serbian]
- Mrđen, S. (2002). Nationality in censuses. Changeable and Inconstant Category. *Stanovništvo*, 1–4, 77–103.
- Monstat (2011). *Population of Montenegro by sex, type of settlement, ethnicity, religion and mother tongue, per municipalities*, Census of Population, Households and Dwellings in Montenegro 2011, Montenegro Statistical Office, Release No: 83 Podgorica, 12 July 2011. Available at: [www.monstat.org/userfiles/file/popis2011/saopstenje/saopstenje\(1\).pdf](http://www.monstat.org/userfiles/file/popis2011/saopstenje/saopstenje(1).pdf). [In Serbian]
- Penev, G. (2012). Ethnic structure of the population of the Balkan countries at the end of the 20th and the beginning of the 21st century, *Teme* 36 (4), 1535–1557. Available at <http://teme2.junis.ni.ac.rs/public/journals/1/previousissues/teme4-2012/teme%204-2012-04.pdf> [In Serbian]
- Petrović, R. (1983). Long-term changes in the ethnic structure in SR Serbia, *Zbornik Filozofskog fakulteta*, XIII-2, Beograd, 141–163.
- Radovanović, S. (2005). Two centuries of census in Serbia. *Demografija* (2), 33–43. [In Serbian]
- Radovanović, S., Knežević, A. (2014). *Roman People in Serbia*. Beograd: Republički zavod za statistiku. [In Serbian]
- Raduški, N. (2001). National minorities and inter-ethnic relations in the Balkans. *Sociološki pregled*, 35 (1–2), 75–91. DOI: [10.5937/socpreg0101075R](https://doi.org/10.5937/socpreg0101075R) [In Serbian]
- Raduški, N. (2010). Sociodemographic and ethnocultural characteristics of minorities in Serbia. *Sociološki pregled*, 34 (2), 247–263. DOI: [10.5937/socpreg1002247R](https://doi.org/10.5937/socpreg1002247R). [In Serbian]
- Raduški, N. (2013). Ethnical process and national minority in Serbia – Census 2011. *Nova srpska politička misao*, Available at: <http://www.nspm.rs/kuda-ide-srbija/etnicki-procesi-i-nacionalne-manjine-u-srbiji-po-popisu-2011.-godine.html>. [In Serbian]

- Raduški, N. (2023). National, Linguistic and religious identity of the population in Serbia. *Baština*, (59), 171–183. DOI: <https://doi.org/10.5937/bastina33-31153>. [In Serbian]
- RZS (2003). *Population. Ethnicity: data by settlements*, 2002 Census of Population, Households and Dwellings, Book 1, Belgrade: Statistical Office of the Republic of Serbia [RZS]. Available at: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2002/Pdf/G20024001.pdf>.
- RZS (2012). *Population. Ethnicity: data by municipalities and cities*, 2011 Census of Population, Households and Dwellings, Book 1, Belgrade: Statistical Office of the Republic of Serbia [RZS]. Available at: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2012/Pdf/G20124001.pdf>.
- RZS (2023). *Population. Ethnicity: data by municipalities and cities*, 2022 Census of Population, Households and Dwellings, Book 1, Belgrade: Statistical Office of the Republic of Serbia [RZS]. Available at: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Pdf/G20234001.pdf>
- RZS (2023a). *Population. Ethnicity: data by municipalities and cities*, 2022 Census of Population, Households and Dwellings. Belgrade: Statistical Office of the Republic of Serbia, [RZS] data on request, NacionalnostStarostProsecnaStar_opstine.xlsx [In Serbian]
- Selimović, S. (2001). Serbian Muslims and their denationalization. *Glasnik Zavičajnog muzeja*, Pljevlja, 2, 163–181. [In Serbian]
- Simon, P. (2007). *'Ethnic' statistics and data protection in the Council of Europe countries*. Thematic report of the “European Commission against Racism and Intolerance (ECRI)”. Strasbourg: Council of Europe. Available at: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/ethnic-statistics-and-data-protection-council-europe-countries-study-report-0_en.
- Stojadinović, M., Matić, P. (2009). Countries in the maelstrom of transition. *Srpska politička misao*, 4/2009, 307–324. <https://doi.org/10.22182/spm.2642009.15>. [In Serbian]
- Stojšin, S. (2018). *Population – sociological perspective*, Novi Sad: Filozofski fakultet. [In Serbian]
- Stojšin, S. (2015). Ethnic Diversity of Population in Vojvodina at the Beginning of the 21st Century. *European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities*, 4 (2), 25–37. Available at: <https://sites.google.com/a/fspub.unibuc.ro/european-quarterly-of-political-attitudes-and-mentalities>
- SZS (1992). *Population by nationality, Census 1991*, Beograd: Savezni zavod za statistiku [SZS]. Available at: publikacije.stat.gov.rs/G1991/Pdf/G19914020.pdf.

APPENDIX / ПРИЛОГ

Табела 1. *Становништво Србије према националној припадности, њојиси 2002, 2011. и 2022. године / Table 1. Population of Serbia by ethnic affiliation, Census 2002, 2011, 2022.*

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%	број/No	%
Укупно/Total	7.498.001	100,0	7.186.862	100,0	6.647.003	100,0
Срби/Serbs	6.212.838	82,9	5.988.150	83,3	5.360.239	80,6
Мађари/Hungarians	293.299	3,9	253.899	3,5	184.442	2,8
Бошњаци/Bosniaks	136.087	1,8	145.278	2,0	153.801	2,3
Муслимани/Muslims	19.503	0,3	22.301	0,3	13.011	0,2
Роми/Roma people	108.193	1,4	147.604	2,1	131.936	2,0
Југословени/Yugoslavs	80.721	1,1	23.303	0,3	27.143	0,4
Хрвати/Croats	70.602	0,9	57.900	0,8	39.107	0,6
Црногорци/Montenegrins	69.049	0,9	38.527	0,5	20.238	0,3
Албанци/Albanians	61.641	0,8	5.809	0,1	61.687	0,9
Словаци/Slovaks	59.021	0,8	52.750	0,7	41.730	0,6
Власи/Vlachs	40.054	0,5	35.330	0,5	21.013	0,3
Румуни/Romanians	34.576	0,5	29.332	0,4	23.044	0,4
Македонци/Macedonians	25.847	0,3	22.755	0,3	14.767	0,2
Бугари/Bulgarians	20.497	0,3	18.543	0,3	12.918	0,2
Русини/Ruthenians	15.905	0,2	14.246	0,2	11.483	0,2
Неизјашњени/Did not declare	107.732	1,4	160.346	2,2	136.198	2,0
Остали/Other	82.852	1,1	89.049	1,2	72.242	1,1
Непознато/Unknown	75.483	1,0	81.740	1,1	322.013	4,8

Извор/Source: RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023.

Табела 1а. *Становништво Србије према националној припадности (без неизјашњених) / Table 1a. Population of Serbia by ethnic affiliation (without unknown)*

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%	број/No	%
Укупан број без непознатих/ Total number without unknown	7.422.518	100,0	7.105.122	100,0	6.324.990	100,0
Срби/Serbs	6.212.838	83,7	5.988.150	84,3	5.360.239	84,7
Мађари/Hungarians	293.299	3,9	253.899	3,6	184.442	2,9
Бошњаци/Bosniaks	136.087	1,8	145.278	2,0	153.801	2,4
Муслимани/Muslims	19.503	0,3	22.301	0,3	13.011	0,2
Роми/Roma people	108.193	1,4	147.604	2,1	131.936	2,1
Југословени/Yugoslavs	80.721	1,1	23.303	0,3	27.143	0,4
Хрвати/Croats	70.602	0,9	57.900	0,8	39.107	0,6
Црногорци/Montenegrins	69.049	0,9	38.527	0,5	20.238	0,3

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%/	број/No	%
Албанци/Albanians	61.641	0,8	5.809	0,1	61.687	1,0
Словаци/Slovaks	59.021	0,8	52.750	0,7	41.730	0,7
Власи/Vlachs	40.054	0,5	35.330	0,5	21.013	0,3
Румуни/Romanians	34.576	0,5	29.332	0,4	23.044	0,4
Македонци/Macedonians	25.847	0,3	22.755	0,3	14.767	0,2
Бугари/Bulgarians	20.497	0,3	18.543	0,3	12.918	0,2
Русини/Ruthenians	15.905	0,2	14.246	0,2	11.483	0,2
Неизјашњени /Did not declare	107.732	1,5	160.346	2,3	136.198	2,2
Остали/Other	82.852	1,1	89.049	1,3	72.242	1,1

Извор/Source: RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023.

Табела 2. *Сјановништво у централне Србије према националној припадности / Table 2. Population of Central Serbia by ethnic affiliation*

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%	број/No	%
Укупно/Total	5.466.009	100,0	5.255.053	100,0	4.906.773	100,0
Срби/Serbs	4.891.031	89,5	4.698.515	89,4	4.169.454	85,0
Мађари/Hungarians	3.092	0,1	2.763	0,1	2.121	0,0
Бошњаци/Bosniaks	135.670	2,5	144.498	2,7	153.083	3,1
Муслимани/Muslims	15.869	0,3	18.941	0,4	10.592	0,2
Роми/Roma people	79.136	1,4	105.213	2,0	90.998	1,9
Југословени/Yugoslavs	30.840	0,6	11.127	0,2	14.705	0,3
Хрвати/Croats	14.056	0,3	10.867	0,2	6.423	0,1
Црногорци/Montenegrins	33.536	0,6	16.386	0,3	7.814	0,2
Албанци/Albanians	59.952	1,1	3.558	0,1	59.752	1,2
Словаци/Slovaks	2.384	0,0	2.429	0,0	1.923	0,0
Власи/Vlachs	39.953	0,7	35.160	0,7	20.828	0,4
Румуни/Romanians	4.157	0,1	3.922	0,1	3.449	0,1
Македонци/Macedonians	14.062	0,3	12.363	0,2	7.746	0,2
Бугари/Bulgarians	18.839	0,3	17.054	0,3	11.795	0,2
Русини/Ruthenians	279	0,0	318	0,0	276	0,0
Неизјашњени/Did not declare	52.716	1,0	81.532	1,6	67.803	1,4
Остали/Other	19.007	0,3	23.458	0,4	29.431	0,6
Непознато/Unknown	51.709	0,9	66.949	1,3	248.580	5,1

Извор/Source: RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023.

← НАЗАД

← БАСК

Табела 2а. Сјановнишићво централне Србије према националној припадности (без неизјашњених) / Table 2. Population of Central Serbia by ethnic affiliation (without unknown)

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%	број/No	%
Укупан број без непознатих/ Total number without unknown	5.414.300	100,0	5.188.104	100,0	4.658.193	100,0
Срби/Serbs	4.891.031	90,3	4.698.515	90,6	4.169.454	89,5
Мађари/Hungarians	3.092	0,1	2.763	0,1	2.121	0,0
Бошњаци/Bosniaks	135.670	2,5	144.498	2,8	153.083	3,3
Муслимани/Muslims	15.869	0,3	18.941	0,4	10.592	0,2
Роми/Roma people	79.136	1,5	105.213	2,0	90.998	2,0
Југословени/Yugoslavs	30.840	0,6	11.127	0,2	14.705	0,3
Хрвати/Croats	14.056	0,3	10.867	0,2	6.423	0,1
Црногорци/Montenegrins	33.536	0,6	16.386	0,3	7.814	0,2
Албанци/Albanians	59.952	1,1	3.558	0,1	59.752	1,3
Словаци/Slovaks	2.384	0,0	2.429	0,0	1.923	0,0
Власи/Vlachs	39.953	0,7	35.160	0,7	20.828	0,4
Румуни/Romanians	4.157	0,1	3.922	0,1	3.449	0,1
Македонци/Macedonians	14.062	0,3	12.363	0,2	7.746	0,2
Бугари/Bulgarians	18.839	0,3	17.054	0,3	11.795	0,3
Русини/Ruthenians	279	0,0	318	0,0	276	0,0
Неизјашњени /Did not declare	52.716	1,0	81.532	1,6	67.803	1,5
Остали/Other	19.007	0,3	23.458	0,5	29.431	0,6

Извор/Source: RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023.

Табела 3. Сјановнишићво Војводине према националној припадности / Table 3. Population of Vojvodina by ethnic affiliation

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%	број/No	%
Укупно/Total	2.031.992	100,0	1.931.809	100,0	1.740.230	100,0
Срби/Serbs	1.321.807	65,0	1.289.635	66,8	1.190.785	68,4
Мађари/Hungarians	290.207	14,3	251.136	13,0	182.321	10,5
Роми/Roma people	29.057	1,4	42.391	2,2	40.938	2,4
Југословени/Yugoslavs	49.881	2,5	12.176	0,6	12.438	0,7
Хрвати/Croats	56.546	2,8	47.033	2,4	32.684	1,9
Црногорци/Montenegrins	35.513	1,7	22.141	1,1	12.424	0,7
Словаци/Slovaks	56.637	2,8	50.321	2,6	39.807	2,3
Румуни/Romanians	30.419	1,5	25.410	1,3	19.595	1,1
Македонци/Macedonians	11.785	0,6	10.392	0,5	7.021	0,4

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%	број/No	%
Русини/Ruthenians	15.626	0,8	13.928	0,7	11.207	0,6
Буњевци/Bunjevci	19.766	1,0	16.469	0,9	10.949	0,6
Неизјашњени/Did not declare	55.016	2,7	81.018	4,2	70.339	4,0
Остали/Other	35.958	1,8	54.968	2,9	36.289	2,1
Непознато/Unknown	23.774	1,2	14791	0,8	73433	4,2

Извор/Source: RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023.

Табела 3а. *Становништво Војводине према националној припадности (без неизјашњених) / Table 3a. Population of Vojvodina by ethnic affiliation (without unknown)*

Националност/Ethnicity	2002		2011		2022	
	број/No	%	број/No	%	број/No	%
Укупно/Total	2.008.218	100,0	1.917.018	100,0	1.666.797	100,0
Срби/Serbs	1.321.807	65,8	1.289.635	67,3	1.190.785	71,4
Мађари/Hungarians	290.207	14,5	251.136	13,1	182.321	10,9
Роми/Roma people	29.057	1,4	42.391	2,2	40.938	2,5
Југословени/Yugoslavs	49.881	2,5	12.176	0,6	12.438	0,7
Хрвати/Croats	56.546	2,8	47.033	2,5	32.684	2,0
Црногорци/Montenegrins	35.513	1,8	22.141	1,2	12.424	0,7
Словаци/Slovaks	56.637	2,8	50.321	2,6	39.807	2,4
Румуни/Romanians	30.419	1,5	25.410	1,3	19.595	1,2
Македонци/Macedonians	11.785	0,6	10.392	0,5	7.021	0,4
Русини/Ruthenians	15.626	0,8	13.928	0,7	11.207	0,7
Буњевци/Bunjevci	19.766	1,0	16.469	0,9	10.949	0,7
Неизјашњени/Did not declare	55.016	2,7	81.018	4,2	70.339	4,2
Остали/Other	35.958	1,8	54.968	2,9	36.289	2,2

Извор/Source: RZS, 2003; RZS, 2012; RZS, 2023.

← НАЗАД

← ВАСК

Табела 4. Просечна старост њојединих етничких група, Попис 2002.
/ Table 4. Average age of ethnic groups, Census 2002

	Срби/Serbs	Црногорци/ Montenegrins	Југословени/ Yugoslavs	Албанци/Albanians	Бошњаци/Bosniaks	Мађари/Hungarians	Бугари/Bulgarians	Буњевци/Vunjevci	Власи/Vlachs	Роми/Roma people	Румуни/Romanians	Русини/Ruthenians	Словаци/Slovenians	Хрвати/Croats
Република Србија Republic of Serbia	40,5	40,9	39,2	29,6	31,9	43,2	48,9	46,3	47,3	27,5	42,3	42,9	42,1	47,5
Централна Србија Central Serbia	40,8	43,7	44,9	29,5	31,9	53,3	48,4	57,7	47,3	27,6	40,5	52,5	47,3	56,4
Војводина Vojvodina	39,4	38,4	35,6	32,5	39,4	43,1	49,1	46,1	50,2	27,2	42,5	42,8	41,9	45,3

Извор/Source: RZS, *Etnički mozaik / Ethnic mosaic* (2004).

Табела 4а. Просечна старост њојединих етничких група, Попис 2022.
/ Table 4а. Average age of ethnic groups, Census 2022

	Срби/Serbs	Црногорци/ Montenegrins	Југословени/ Yugoslavs	Албанци/Albanians	Бошњаци/Bosniaks	Мађари/Hungarians	Бугари/Bulgarians	Буњевци/Vunjevci	Власи/Vlachs	Роми/Roma people	Румуни/Romanians	Русини/Ruthenians	Словаци/Slovenians	Хрвати/Croats
Република Србија Republic of Serbia	44,6	50,7	56,5	38,1	36,5	48,6	53,4	52,1	55,5	30,6	47,7	47,5	47,6	53,7
Централна Србија Central Serbia	44,6	55,2	56,8	40,5	38,1	56,1	54,4	58,7	55,8	30,8	48,9	55,3	52,4	63,4
Војводина Vojvodina	43,5	48,0	55,9	35,7	46,1	48,5	53,0	52,0	47,2	29,1	47,6	47,4	47,4	51,8

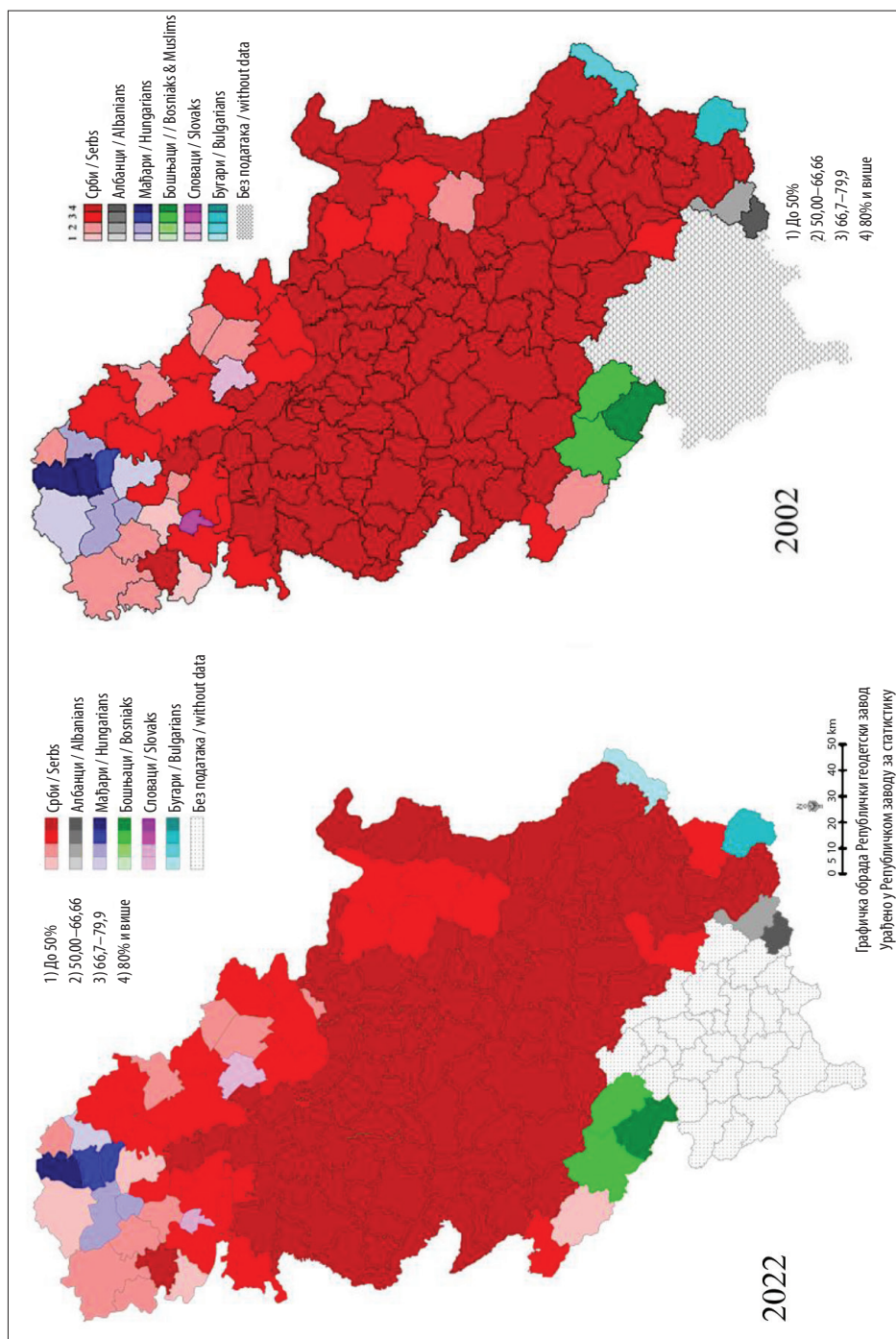
Извор/Source: RZS, 2023.

Табела 5. Класификација националне сѝрукѝуре сѝановнишѝва у оѝишѝинама у Срѝији ѝрема кришѝеријуму већинској сѝановнишѝва, Поѝис 2022.
/ Table 5. Classification of the national structure of the population in municipalities in Serbia according to the criteria of the majority population, Census 2022

	Српска националност/Serbian nationality	Друга националност/ Other nationality
	Апсолутна већна/Absolute majority	
Преко 80% становништва једне етничке групе/over 80% of one ethnic group ← НАЗАД ← BACK	Ариље/Arilje 94,5%; Бајина Башта/Vajina Bašta 95,6%; Кошјерић/Kosjerić 92,8%; Пожега/Rožega 95,38%; Ужице/Užice 94,2%; Севојно/Sevojno 96,2%; Чајетина/Čajetina 93,9%; Ваљево/Vajjevo 92,9%; Лајковац/Lajkovac 90,9%; Љиг/Ljig 96,3%; Богатић/Bogatić 93,8%; Владимирци/Vladimirci 96,1%; Коцељева/Koceljeva 90,0%; Крупањ/Krupanj 95,2%; Мионица/Mionica 95,4%; Осечина/Osečina 95,5%; Уб/Ub 92,2%; Лозница/Loznica 93,5%; Љубовија/Ljubovija 93,6%; Шабац/Šabac 92,9%; Горњи Милановац/Gornji Milanovac 96,0%; Ивањица/Ivanjica 92,7%; Лучани/Lučani 95,4%; Чачак/Čačak 93,6%; Деспотовац/Despotovac 91,6%; Параћин/Paraćin 92,3%; Рековац/Rekovac 94,8%; Јагодина/Jagodina 93,2%; Свилајнац/Svilajnac 91,6%; Пуприја/Čuprija 90,7%; Александровац/Aleksandrovac 96,1%; Брус/Brus 96,3%; Варварин/Varvarin 96,2%; Крушевац/Kruševac 93,5%; Трстеник/Trstenik 95,4%; Тићевац/Ćićevac 94,5%; Врњачка Бања/Vrnjačka Banja 92,6%; Рашка/Raška 93,7%; Краљево/Kraljevo 93,3%; Аранђеловац/Arandelovac 93,2%; Баточина/Batočina 95,7%; Кнић/Knić 97,5%; Крагујевац/Kragujevac 93,1%; Рача/Rača 96,2%; Топола/Topola 94,2%; Лапово/Larovo 95,0%; Књажевац/Knjaževac 91,5%; Сокобања/Sokobanja 92,4%; Власотинце/Vlasotince 94,6%; Лесковац/Leskovac 90,2%; Црна Трава/Crna Trava 97,3%; Гаџин Хан/Gadžin Han 92,6%; Меровина/Merošina 92,5%; Ражањ/Ražanj 95,5%; Сврљиг/Svrljig 95,5%; Град Ниш/the City of Niš 90,2%; Велика Плана/Velika Plana 92,8%; Смедерево/Smederevo 90,9%; Смедеревска Паланка/Smederevska Palanka 93,7%; Врање/Vranje 90,4%; Трговиште/Trgovište 94,8%; Блаце/Blace 96,5%; Куршумлија/Kuršumljija 93,3%; београдске општине/Belgrade municipalities: Вождовац/Voždovac 87,9%; Врачар/Vračar 81,8%; Звездара/Zvezdara 85,4%; Земун/Zemun 84,4%; Нови Београд/New Belgrade 85,2%; Палилула (Београд)/Palilula (Belgrade) 81,5%; Раковица/Rakovica 88,6%; Чукарица/Čukarica 87,5%; Сурчин/Surčin 85,3%; већина општина града Београда/most municipalities of the City of Belgrade (Барајево/Varajevo 91,3%; Гроцка/Grocka 91,5%; Лазаревац/Lazarevac 93,5%; Младеновац/Mladenovac 92,9%; Обреновац/Obrenovac 90,6%; Сопот/Sopot 93,4%); Владичин Хан/Vladičin Han 87,6%; Житорађа/Žitorađa 87,1%; Прокупље/Prokuplje 89,3%; Пирот/Pirot 87,8%; Бабушница/Babušnica 84,0%; Дољевац/Doljevac 89,7%; Алексинац/Aleksinac 88,9%; Бела Паланка/Bela Palanka 82,1%; Лебане/Lebane 85,4%; Зајечар/Zaječar 87,5%; Пожаревац/Požarevac 89,3%; Петровац на Млави/Petrovac na Mlavi 81,0%; Мало Црниће/Malo Crniće 88,4%; Жабари/Žabari 83,6%; Голубац/Golubac 86,8%; Велико Градиште/Veliko Gradište 89,9%; Мали Зворник/Mali Zvornik 89,0%; Неготин/Negotin 80,9%; Кладово/Kladovo 88,7%; Нова Варош/Nova Varoš 88,1%; Сремска Митровица/Sremska Mitrovica 86,1%; Рума/Ruma 84,6%; Пећинци/Pećinci 89,3%; Инђија/Indija 85,5%; Стара Пазова/Stara Pazova 82,6%; Тител/Titel 85,7%; Оџаци/Odžaci 82,5%; Опово/Oponovo 84,7%; Жабалѝ/Žabalj 82,6%	Тутин/Tutin 2,0% (Бошњаци/Bosniaks) Прешево/Preševo 93,7% (Албанци/Albanians) Кањѝжа/Kanjiža 83,1% (Мађари/Hungarians)

66,7% – 79,9%	<p>Жагубица/Žagubica 77,1%; Медвеђа/Medveđa 77,5%; Сурдулица/Surdulica 76,6%; Бојник/Војник 73,9%; Мајданпек/Мајданпек 70,9%; Бор/Bor 71,8%; Прибој/Priboj 71,9%; Кучево/Kučevo 67,2%; Бољевац/Voljevac 69,6%; Шид/Šid 79,4%; Ириг/Irig 79,5%; Зрењанин/Zrenjanin 76,7%; Град Нови Сад/the City of Novi Sad 78,4%; Бачка Паланка/Вачка Palanka 78,7%; Сремски Карловци/Sremski Karlovci 79,3%; Бела Црква/Bela Crkva 75,1%; Вршац/Vršac 72,1%; Ковин/Kovin 76,9%; Панчево/Pančevo 79,2%; Кикинда/Kikinda 75,8%; Нова Црња/Nova Crnja 67,3%; Нови Бечеј/Novi Bečej 68,4%; Беочин/Веоћин 69,4%; Сечањ/Сеџањ 68,8%; Темерин/Temerin 69,8%; Србобран/Srbobran 67,7%</p>	<p>Нови Пазар/Novi Pazar 79,8% (Бошњаци/Bosniaks); Сјеница/Sjenica 73,3% (Бошњаци/Bosniaks); Босилеград/Bosilegrad 67,2% (Бугари/Bulgarians); Сента/Senta 75,7% (Мађари/Hungarians); Ада/Ada 72,7% (Мађари/Hungarians);</p>
50% – 66,6%	<p>Костолац/Kostolac 66,5%; Врбас/Vrbas 62,1%; Кула/Kula 62,4%; Апатин/Apatin 62,6%; Сомбор/Sombor 63,7%; Житиште/Žitište 62,7%; Нови Кнежевац/Novi Kneževac 58,0%; Алибунар/Alibunar 58,5%; Пландиште/Plandište 57,9%</p>	<p>Бујановац/Bujanovac 62,0% (Албанци/Albanians); Бачки Петровац/Vački Petrovac 60,6% (Словаци/Slovaks); Бачка Топола/Vačka Topola 55,7% (Мађари/Hungarians); Мали Иђош/Mali Idoš 51,8% (Мађари/Hungarians)</p>
Релативна већина/Relative majority		
Испод/under 50%	<p>Пријеполје/Prijepolje 46,4%; Бач/Ваџ 45,6%; Бечеј/Веџеј 42,4%</p>	<p>Димитровград/Dimitrovgrad 45,6% (Бугари/Bulgarians); Ковачица/Kovačica 41,0% (Словаци/Slovaks); Чока/Џока 44,8% (Мађари/Hungarians)</p>

Извор/Source: RZS, 2023.

Карта 1. Удео већинској ситановништва у укупном броју ситановника ошћина у Србији / Map
1. Share of the majority population in the total population of municipalities in Serbia
Графичка подлога: Републички геодетски завод; урађено у: Републички завод за ситановнишћу / Graphic
background: Republic Geodetic Authority; made in: Statistical Office of the Republic of Serbia

← НАЗАД

← BACK